Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

2 март 2021 година*

„Преюдициално запитване — Член 2 и член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС — Правова държава — Ефективна съдебна защита — Принцип на независимост на съдебната власт — Процедура за назначаване на съдиите в Sąd Najwyższy (Върховен съд, Полша) — Назначаване от президента на Република Полша въз основа на решение на Националния съдебен съвет — Липса на независимост на този съвет — Липса на ефективност на съдебната защита срещу такова решение — Решение на Trybunał Konstytucyjny (Конституционен съд, Полша), с което се обезсилва разпоредбата, на която се основава компетентността на запитващата юрисдикция — Приемане на правна уредба за прекратяване на висящи производства по силата на закона и изключване в бъдеще на всякакви средства за съдебна защита по такива дела — Член 267 ДФЕС — Право и/или задължение на националните юрисдикции да отправят преюдициални запитвания и да ги поддържат — Член 4, параграф 3 ДЕС — Принцип на лоялно сътрудничество — Предимство на правото на Съюза — Право да се оставят без приложение националните разпоредби, които са несъвместими с правото на Съюза“

По дело C-824/18

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Naczelny Sąd Administracyjny (Върховен административен съд, Полша) с акт от 21 ноември 2018 г., постъпил в Съда на 28 декември 2018 г., допълнено с акт от 26 юни 2019 г., постъпил в Съда на 5 юли 2019 г., в рамките на производство по дело

A.B.,

C.D.,

E.F.,

G.H.,

I.J.

срещу

Krajowa Rada Sądownictwa,

при участието на:

Prokurator Generalny,

Rzecznik Praw Obywatelskich,

* Език на производството: полски.

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: K. Lenaerts, председател, R. Silva de Lapuerta, заместник-председател, A. Prechal (докладчик), M. Vilaras, E. Regan, M. Ilešič, L. Bay Larsen, A. Kumin и N. Wahl, председатели на състави, D. Šváby, S. Rodin, F. Biltgen, K. Jürimäe, C. Lycourgos и N. Jääskinen, съдии,

генерален адвокат: E. Танчев,

секретар: M. Aleksejev, началник на отдел,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 6 юли 2020 г.,

като има предвид становищата, представени:

– за A.B., от M. Dębska-Koniecek, adwokat,

– за C.D., от M. Bogdanowicz, radca prawny,

– за E.F., от M. Gajdus, adwokat,

– за I.J., от P. Strumiński, radca prawny,

– за Krajowa Rada Sądownictwa, от L. Mazur, J. Dudzicz и D. Pawełczyk-Woicka,

– за Prokurator Generalny, от B. Górecka, R. Hernand, A. Reczka, S. Bańko и B. Marczak,

– за Rzecznik Praw Obywatelskich, от A. Bodnar, M. Taborowski и P. Filipek,

– за полското правителство, от B. Majczyna, A. Grajewski, A. Dalkowska и S. Żyrek, в качеството на представители,

– за Европейската комисия, от H. Krämer, P. J. O. Van Nuffel, A. Stobiecka-Kuik и C. Valero, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 17 декември 2020 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалните запитвания се отнасят до тълкуването на член 2 ДЕС, член 4, параграф 3 ДЕС, член 6, параграф 1 ДЕС и член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, член 267 ДФЕС, член 15, параграф 1, член 20, член 21, параграф 1, член 47 и член 52, параграф 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“), както и на член 2, параграф 1 и параграф 2, буква а), член 3, параграф 1, буква а) и член 9, параграф 1 от Директива 2000/78/ЕО на Съвета от 27 ноември 2000 година за създаване на основна рамка за равно третиране в областта на заетостта и професиите (ОВ L 303, 2000 г., стр. 16; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 6, стр. 7).

2 Запитванията са отправени в рамките на спорове между A.B., C.D., E.F., G. H. и I. J., и Krajowa Rada Sądownictwa (Национален съдебен съвет, Полша) (наричан по-нататък „KRS“) във връзка с решения на последния да не предложи на президента на Република Полша (наричан по-нататък „президентът на Републиката“) назначаването им на съдийски длъжности в Sąd Najwyższy (Върховен съд, Полша), и да предложи назначаването на други кандидати на тези длъжности.

Правна уредба

Правото на Съюза

Договорите за ЕС и за функционирането на ЕС

3 Член 2 ДЕС гласи:

„Съюзът се основава на ценностите на зачитане на човешкото достойнство, на свободата, демокрацията, равенството, правовата държава, както и на зачитането на правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства. Тези ценности са общи за държавите членки в общество, чиито характеристики са плурализмът, недискриминацията, толерантността, справедливостта, солидарността и равенството между жените и мъжете“.

4 Съгласно член 4, параграф 3 ДЕС:

„По силата на принципа на лоялното сътрудничество, Съюзът и държавите членки при пълно взаимно зачитане си съдействат при изпълнението на задачите, произтичащи от Договорите.

Държавите членки вземат всички общи или специални мерки, необходими за гарантиране на изпълнението на задълженията, произтичащи от Договорите или от актовете на институциите на Съюза.

Държавите членки съдействат на Съюза при изпълнението на неговите задачи и се въздържат от всякакви мерки, които биха могли да застрашат постигането на целите на Съюза“.

5 Член 19, параграф 1 ДЕС гласи:

„Съдът на Европейския съюз се състои от Съд, Общ съд и специализирани съдилища. Той осигурява спазването на правото при тълкуването и прилагането на Договорите.

Държавите членки установяват правните средства, необходими за осигуряването на ефективна правна защита в областите, обхванати от правото на Съюза“.

6 Съгласно член 267 ДФЕС:

„Съдът на Европейския съюз е компетентен да се произнася преюдициално относно:

а) тълкуването на настоящия договор;

б) валидността и тълкуването на актовете на институциите, органите, службите или агенциите на Съюза.

Когато такъв въпрос бъде повдигнат пред юрисдикция в държава членка, тази юрисдикция би могла, ако счита, че по този въпрос е необходимо решение, за да бъде постановено нейното решение, да поиска от Съда на Европейския съюз да се произнесе.

Когато такъв въпрос е повдигнат по висящо дело пред национална юрисдикция на дадена държава, чиито решения не подлежат на обжалване съгласно националното право, тази юрисдикция е длъжна да сезира Съда на Европейския съюз.

[…]“.

Хартата

7 Дял VI от Хартата е озаглавен „Правосъдие“ и включва член 47, „Право на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес“, който гласи:

„Всеки, чиито права и свободи, гарантирани от правото на Съюза, са били нарушени, има право на ефективни правни средства за защита пред съд в съответствие с предвидените в настоящия член условия.

Всеки има право неговото дело да бъде гледано справедливо и публично в разумен срок от независим и безпристрастен съд, предварително създаден със закон. […]

[…]“.

Директива 2000/78

8 Член 1 от Директива 2000/78 гласи:

„Целта на настоящата директива е да регламентира основната рамка за борба с дискриминацията, основана на религия или убеждение, увреждане, възраст или сексуална ориентация по отношение на заетостта и упражняването на занятие, с оглед прилагането в държавите членки на принципа за равно третиране“.

9 Член 2, параграф 1 от тази директива предвижда:

„За целите на настоящата директива „принципът за равно третиране“ означава, че няма да има пряка или непряка дискриминация въз основа[…] на който и да е от признаците, посочени в член 1“.

10 Член 3, параграф 1, буква а) от посочената директива гласи:

„В границите на сферите на компетентност, поверени на Общността, настоящата директива се прилага към всички лица от публичния и частния сектор, включително публични органи, във връзка с:

а) условията за достъп до заетост, самостоятелна заетост или упражняване на занятие, включително критериите за подбор и условия за наемане на работа […]“.

11 Член 9, параграф 1 от Директива 2000/78 гласи:

„Държавите членки осигуряват, че съдебните и/или административни процедури […] за привеждане в изпълнение на задълженията по настоящата директива са достъпни за всички лица, които считат себе си засегнати поради неприлагането спрямо тях на принципа за равно третиране, дори след като връзката, в която е извършена предявената дискриминация е прекъсната“.

Полското право

Конституцията

12 Член 45, параграф 1 от Конституцията предвижда:

„Всяко лице има право на справедливо и публично разглеждане на неговото дело в разумен срок от независим и безпристрастен съд“.

13 Член 60 от Конституцията гласи:

„Полските граждани, които не са лишени от граждански права, имат право на достъп, при равни условия, до публични държавни длъжности“.

14 Съгласно член 179 от Конституцията съдиите се назначават от президента на Републиката по предложение на KRS за неопределен срок.

15 Член 184 от Конституцията предвижда, че Naczelny Sąd Administracyjny (Върховен административен съд, Полша) и административните съдилища са компетентни да осъществяват контрол върху дейността на публичната администрация.

16 Член 186, параграф 1 от Конституцията гласи:

„[KRS] е пазител на независимостта на съдилищата и съдиите“.

17 Член 187 от Конституцията гласи:

„1. [KRS] се състои от:

1) първия председател на Sąd Najwyższy (Върховен съд), министъра на правосъдието, председателя на Naczelny Sąd Administracyjny (Върховен административен съд) и едно лице, назначено от президента на Републиката;

2) петнадесет членове, избрани измежду съдиите в Sąd Najwyższy (Върховен съд), в общите съдилища, в административните съдилища и във военните съдилища;

3) четирима членове, избрани от Сейма измежду народните представители, и двама членове, избрани от Сената измежду сенаторите.

[…]

3. Мандатът на лицата, избрани за членове на [KRS], е четири години.

4. Организационната структура, обхватът на дейността и процедурите за работа на [KRS], както и начинът на избор на неговите членове, се определят със закон“.

Законът за KRS

18 Свързаните с KRS въпроси са уредени с Ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa (Закон за Националния съдебен съвет) от 12 май 2011 г. (Dz. U., бр. 126 от 2011 г., позиция 714), изменен с Ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Закон за изменение на Закона за Националния съдебен съвет и някои други закони) от 8 декември 2017 г. (Dz. U., 2018 г., позиция 3) и с Ustawa o zmianie ustawy — Prawo o ustroju sądów

powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Закон за изменение на Закона за устройството на общите съдилища и някои други закони) от 20 юли 2018 г. (Dz. U., 2018 г., позиция 1443) (наричан по-нататък „Законът за KRS“).

19 Съгласно член 3, параграф 1, точки 1 и 2 от Закона за KRS в обхвата на компетентността на KRS попадат:

„1. разглеждането и оценката на кандидатури за съдийски длъжности в [Sąd Najwyższy (Върховен съд)], в общите съдилища, в административните съдилища и във военните съдилища, както и за стажант-съдийски длъжности в административните съдилища;

2. представянето на [президента на Републиката] на предложения за назначаване на съдии в [Sąd Najwyższy (Върховен съд)], в общите съдилища, в административните съдилища и във военните съдилища, както и за назначаване на стажант-съдии в административните съдилища“.

20 Член 9a от този закон гласи:

„1. Измежду съдиите в Sąd Najwyższy (Върховен съд), в общите съдилища, в административните съдилища и във военните съдилища Сеймът избира 15 членове на [KRS] за общ четиригодишен мандат.

2. При избора по параграф 1 Сеймът отчита, доколкото е възможно, необходимостта в [KRS] да бъдат представени съдии от различните по вид и степен съдилища.

3. Общият мандат на новите членове на [KRS], избрани измежду съдиите, започва да тече от деня, следващ деня, в който са избрани. Членовете на [KRS] от предходния мандат изпълняват функциите си до деня, от който започва да тече общият мандат на новите членове на [KRS]“.

21 Съгласно член 11a, параграф 2 от посочения закон кандидати за членове на KRS от съдийската квота може да се издигат по предложение на най-малко 2000 полски граждани или най-малко 25 действащи съдии. Процедурата, по която Сеймът определя членовете на KRS, е уредена в член 11d от същия закон.

22 Член 37, параграф 1 от Закона за KRS гласи:

„Ако кандидатите за съдийска длъжност са повече от един, [KRS] разглежда и оценява заедно всички кандидатури. В този случай [KRS] приема решение, което включва преценка по отношение на всеки от кандидатите дали да бъде предложен за назначаване на съдийска длъжност“.

23 Съгласно член 43 от този закон:

„1. Решение [на KRS] влиза в сила, ако не подлежи на въззивно обжалване.

2. Ако не е оспорено от всички участници в процедурата, решението по член 37, параграф 1 влиза в сила в частта, в която съдържа отказите да се предложат за назначаване на съдийска длъжност участниците в процедурата, които не са обжалвали, при спазване на разпоредбите на член 44, параграф 1b“.

24 Към момента на отправяне на първоначалното преюдициално запитване член 44 от посочения закон предвижда:

„1. Всеки участник в процедурата може да обжалва решението на [KRS] пред Sąd Najwyższy (Върховен съд) на основание, че е издадено в противоречие със закона, освен доколкото със специални разпоредби не е предвидено друго. […]

1a. В индивидуалните случаи, свързани със съдийските назначения в Sąd Najwyższy (Върховен съд) обжалване е възможно пред Naczelny Sąd Administracyjny (Върховен административен съд). В такива случаи не може да се обжалва пред Sąd Najwyższy (Върховен съд). Не се допуска обжалване пред Naczelny Sąd Administracyjny (Върховен административен съд) на основание неправилна преценка дали кандидатът отговаря на критериите, вземани предвид при преценката дали да бъде предложен за назначаване на съдийска длъжност в Sąd Najwyższy (Върховен съд).

1b. Ако не е оспорено от всички участници в процедурата, що се отнася до индивидуалните случаи, свързани със съдийските назначения в Sąd Najwyższy (Върховен съд), решението по член 37, параграф 1 влиза в сила в частта, в която съдържа предложение за назначаването на съдия в Sąd Najwyższy (Върховен съд), както и в частта, в която съдържа отказите да се предложат за назначаване на съдийска длъжност в Sąd Najwyższy (Върховен съд) участниците в процедурата, които не са обжалвали.

[…]

4. В индивидуалните случаи, свързани със съдийските назначения в [Sąd Najwyższy (Върховен съд)], отмяната от [Naczelny Sąd Administracyjny (Върховен административен съд)], на решението [на KRS] да не предложи определено съдийско назначение в [Sąd Najwyższy (Върховен съд)] е равнозначна на приемане на заявлението на обжалвалия участник за кандидатстване за свободна съдийска длъжност в [Sąd Najwyższy (Върховен съд)], за която към датата на обявяване на решението на [Naczelny Sąd Administracyjny (Върховен административен съд)] процедурата пред [KRS] не е приключила, а ако няма такава процедура — за следващата свободна съдийска длъжност в [Sąd Najwyższy (Върховен съд)], която ще бъде обявена“.

25 Параграф 1 a от член 44 от Закона за KRS е въведен в тази разпоредба със Закона от 8 декември 2017 г. за изменение на закона за Националния съдебен съвет и някои други закони, и влиза в сила на 17 януари 2018 г., а параграфи 1 b и 4 — със Закона от 20 юли 2018 г. за изменение на закона за устройството на общите съдилища и някои други закони, и влиза в сила в сила на 27 юли 2018 г. Преди въвеждането на тези изменения жалбите по посочения параграф 1 a са подавани пред [Sąd Najwyższy (Върховен съд] съгласно параграф 1 от същия член 44.

26 С решение от 25 март 2019 г., Trybunał Konstytucyjny (Конституционен съд, Полша) обявява член 44, параграф 1 a от Закона за KRS за несъвместим с член 184 от Конституцията основно с мотива, че предоставената с този параграф 1a компетентност на Naczelny Sąd Administracyjny (Върховен административен съд) не е оправдана както от вида на съответните дела и устройствените особености на посочената юрисдикция, така и от прилаганата от нея процедура. В това решение Trybunał Konstytucyjny (Конституционен съд) също така посочва, че обявяването на противоконституционността „задължително води до прекратяването на всички висящи съдебни производства, образувани на основание на обезсилената разпоредба“.

27 Впоследствие член 44 от Закона за KRS е изменен с Ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Закон за изменение на Закона за Националния съдебен съвет и на Закона за устройството на административните съдилища) от 26 април 2019 г. (Dz. U., 2019 г., позиция 914) (наричан по нататък „Законът от 26 април 2019 г.“), който влиза в сила на 23 май 2019 г. Понастоящем член 44, параграф 1 гласи:

„Всеки участник в процедурата може да обжалва решението [на KRS] пред [Sąd Najwyższy (Върховен съд)], на основание че е издадено в противоречие със закона, освен доколкото със специални разпоредби не е предвидено друго. В индивидуалните случаи, свързани със съдийски назначения в [Sąd Najwyższy (Върховен съд)], не се допуска обжалване“.

28 Освен това член 3 от Закона от 26 април 2019 предвижда, че „производствата по жалби срещу решения на [KRS] в индивидуалните случаи, свързани със съдийските назначения [в Sąd Najwyższy (Върховен съд)], които са образувани, но не са приключени преди влизането в сила на този закон, се прекратяват по силата на закона“.

Новият закон за Върховния съд

29 Член 30 от Ustawa o Sądzie Najwyższym (Закон за Върховния съд) от 23 ноември 2002 г. (Dz. U., 2002 г., позиция 240) предвижда, че съдиите в Sąd Najwyższy (Върховен съд) се пенсионират на 70-годишна възраст.

30 Ustawa o Sądzie Najwyższym (Закон за Върховния съд) от 8 декември 2017 г. (Dz. U., 2018 г., позиция 5, наричан по-нататък „новият закон за Върховния съд“) влиза в сила на 3 април 2018 г.

31 Както е видно от разпоредбите на членове 37 и 111 от Новия закон за Върховния съд, възрастта за пенсиониране на съдиите в Sąd Najwyższy (Върховен съд) е намалена на 65 години, освен ако президентът на Републиката не разреши на заинтересованите да продължат да упражняват своите функции след тази възраст.

32 Вследствие на определение на Съда от 17 декември 2018 г., Комисия/Полша (C-619/18 R, EU:C:2018:1021), с Ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Nawyższym (Закон за изменение на закона за Върховния съд) от 21 ноември 2018 г. (Dz. U., 2018 г., позиция 2507) този механизъм на разрешение е отменен, ограничено е приложението на новоопределената възраст за пенсиониране от 65 години единствено до съдиите, назначени в Sąd Najwyższy (Върховен съд) след 1 януари 2019 г. и е разрешено възстановяването на длъжност в този съд на съдиите, назначени преди тази дата, които са били пенсионирани въз основа на разпоредбите, посочени в предходната точка.

Споровете в главното производство и първоначалното преюдициално запитване

33 С решения от 24 и 28 август 2018 г. KRS решава да не предложи на президента на Републиката да назначи A.B. и C.D. за съдии в наказателната колегия на Sąd Najwyższy (Върховен съд), а E.F., G.H. и I.J. за съдии в гражданската колегия на този съд, където трябва да бъдат заети седем съдийски длъжности. Тези решения съдържат и предложения за назначаване на други кандидати на посочените длъжности.

34 A.B, C.D, E.F., G.H. и I.J. обжалват посочените решения пред Naczelny Sąd Administracyjny (Върховен административен съд) и правят искане за спиране на изпълнението им като предохранителна мярка. С определения от 25 и 27 септември 2018 г., и от 8 октомври 2018 г., посочената юрисдикция спира изпълнението на тези решения.

35 В акта си за преюдициално запитване Naczelny Sąd Administracyjny (Върховен административен съд) отбелязва, най-напред, че за разлика от действалите преди това разпоредби, член 44, параграф 1b от Закона за KRS предвижда, че при индивидуалните случаи, свързани със съдийските назначения в Sąd Najwyższy (Върховен съд), ако решението по член 37, параграф 1 от този закон не е обжалвано от всички участници в процедурата, то влиза в сила по отношение на участниците в процедурата, които не са обжалвали, в частта, в която съдържа предложение за назначаване. В това отношение запитващата юрисдикция отбелязва обаче, че сред тези участници има и такива, които са били предложени за назначаване и следователно нямат интерес да обжалват подобно решение, което означава, че това решение фактически винаги ще бъде окончателно в частта, в която съдържа предложение за назначаване на определени кандидати.

36 По-нататък, запитващата юрисдикция отбелязва, че член 44, параграф 1 a от Закона за KRS, който определя съдебните правомощия, които тя трябва да упражнява по отношение на подобни решения, е твърде общ и не установява ясни критерии за оценка.

37 Накрая, тази юрисдикция посочва, че от член 44, параграф 4 от Закона за KRS следва, че при отмяна на решение на KRS в частта да не се предложи назначаване на кандидат за съдийска длъжност в Sąd Najwyższy (Върховен съд), евентуалното приемане на заявлението, подадено от заинтересованото лице за такава длъжност е възможно само в случай че към момента на отмяната, процедурата пред KRS не е приключила, а ако такава процедура няма, приемането се отнася само за следваща свободна съдийска длъжност в посочената юрисдикция. Всяка възможност за преразглеждане на кандидатурата за свободната длъжност, за която заинтересованото лице е кандидатствало, и евентуалното му назначаване на тази длъжност в резултат на подадената от него жалба всъщност на практика е изключено.

38 При тези обстоятелства запитващата юрисдикция счита, че правното средство за защита, с което разполагат в това отношение кандидатите, чието назначаване на съдийска длъжност в Sąd Najwyższy (Върховен съд) не е предложено от KRS, е неефективно. Според запитващата юрисдикция, за да може подобно правно средство за защита да бъде ефективно, всъщност трябва, първо, подаването на жалба от страна на такъв кандидат да спира изпълнението на решението на KRS, така че то да не може да влезе в сила и да бъде представено на президента на Републиката за назначаване на предложените кандидати, докато Naczelny Sąd Administracyjny (Върховен административен съд) не се произнесе по жалбата. Второ, в случай че жалбата бъде уважена, за KRS следва да възникне задължение да преразгледа кандидатурата на жалбоподателя с оглед евентуалното му назначаване на съответната длъжност.

39 Предвид изложеното дотук запитващата юрисдикция изпитва съмнения относно съответствието с правото на Съюза на посочените в точки 35—37 от настоящото решение национални правила. В това отношение тя счита, че съгласно практиката на Съда, по силата на прогласения в член 4, параграф 3 ДЕС принцип на лоялно сътрудничество държавите членки са длъжни да осигурят прилагането и спазването на правото на Съюза и съответно, както предвижда член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, да установяват правните средства, необходими за осигуряването на ефективна съдебна защита на правните субекти в областите, обхванати от правото на Съюза. Такава защита е основна характеристика на правовата държава по смисъла на член 2 ДЕС и трябва да бъде гарантирана в рамките на условията, определени в член 47 от Хартата и член 9, параграф 1 от Директива 2000/78.

40 Според запитващата юрисдикция целта на член 44, параграфи 1 b и 4 от Закона за KRS, що се отнася до влизането в сила на решенията на KRS, с които се предлага назначаване на съдийска длъжност в Sąd Najwyższy (Върховен съд), трябва да се преценява, като се вземе предвид и Новият закон за Върховния съд, членове 37 и 111 от който намаляват възрастта за

пенсиониране на действащи съдии в Sąd Najwyższy (Върховен съд) на 65 години и изцяло обуславят възможността за продължаване на упражняването на посочените функции след тази възраст от разрешение на президента на Републиката.

41 Освен това, запитващата юрисдикция отбелязва, че националните правила за обжалване по съдебен ред на решенията на KRS, с които се предлагат съдийски назначения в съдилища, различни от Sąd Najwyższy (Върховен съд), остават непроменени и не съдържат ограниченията, посочени в точки 35—37 от настоящото решение. По този начин между кандидатите за назначаване на съдийска длъжност в този съд и кандидатите за назначаване на съдийска длъжност в друг съд, който е различен от първия, е налице диференциран достъп до упражняването на съдебен контрол спрямо решенията на KRS, с които кандидатите не са предложени за назначаване от този орган. Такова разграничение, в случай че не е обосновано с общ интерес, би могло да наруши правото на равен достъп до публични длъжности и правото на обжалване по съдебен ред, което го гарантира, посочени в членове 45 и 60 от Конституцията.

42 Освен това така направеното разграничение трудно би могло да бъде обосновано, предвид факта, че Sąd Najwyższy (Върховен съд) заема ключова позиция, доколкото трябва да упражнява контрол върху съдебната практика на всички по-ниски по степен съдилища, поради което протичането на процедурата за подбор на съдии в този съд специално изисква действителен и пълноценен контрол от страна на компетентния съд.

43 В тази връзка така отбелязаната липса на ефективност на съдебния контрол по отношение на процедурата по назначаване на съдийски длъжности в Sąd Najwyższy (Върховен съд) поражда допълнителни опасения, като се има предвид новият състав на KRS. Всъщност, както е видно от член 9 а от Закона за KRS, петнадесетте представители на съдебната власт в този орган вече не се избират от техните колеги съдии, както преди, а от Сейма, измежду кандидати, предложени от група от най-малко 2000 полски граждани или от група от най-малко 25 действащи съдии, което поражда риск от зависимост на членовете на KRS от политическите сили, представени в Сейма. Освен това, що се отнася до наскоро конституирания състав на KRS, при пълната липса на прозрачност в тази връзка, съществуват съмнения дали съответните изисквания, свързани с представянето на кандидатури за членове на KRS са били изпълнени.

44 Накрая, проблематично е и обстоятелството, че KRS се състои, що се отнася до петнадесетте членове от съдебната квота, от четиринадесет представители на съдиите от общите съдилища и от един представител на съдиите от административните съдилища, без представител на съдиите от Sąd Najwyższy (Върховен съд), в разрез с предвиденото в член 187, точка 2 от Конституцията. Същото се отнася и за факта, че сред тези четиринадесет съдии от общите съдилища има председатели и заместник-председатели на такива съдилища, назначени от изпълнителната власт на мястото на освободени от нея лица, което би могло да означава, че влиянието на изпълнителната власт в KRS е значително.

45 При тези обстоятелства Naczelny Sąd Administracyjny (Върховен административен съд) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Трябва ли член 2 ДЕС във връзка с член 4, параграф 3, трета алинея, член 6, параграф 1 и член 19, параграф 1 ДЕС във връзка с член 47 от [Хартата], член 9, параграф 1 от Директива 2000/78 […] и член 267, трета алинея ДФЕС да се тълкува в смисъл, че принципът на правовата държава и правото на ефективни правни средства за защита и на ефективна съдебна защита са нарушени, когато националният законодател — признавайки правото на обжалване по съдебен ред за индивидуалните случаи, свързани със заемането на съдийска длъжност в най-висшата съдебна инстанция в държавата членка [Sąd Najwyższy (Върховния съд)] — предвижда, че решението, взето в процедурата по подбор, предхождаща представянето на предложение за заемане на съдийска длъжност в посочения по-горе съд,

влиза в сила и поражда действие, ако решението, взето при съвместното разглеждане и оценяването на всички кандидатури за [съдийски длъжности в Sąd Najwyższy (Върховния съд)], не е обжалвано от всички участници в процедурата по подбор, сред които е и кандидат, който няма интерес от обжалване на това решение, а именно посоченият в предложението за заемане на длъжността, и в резултат на това:

– се отнема ефективността на средството за защита и възможността компетентният съд да осъществи действителен контрол върху протичането на посочената процедура по подбор,

– а когато тази процедура се отнася и за съдийски длъжности [в Sąd Najwyższy (Върховния съд)] заемани до момента от съдии, за които се прилага нова, по-ниска пенсионна възраст, без вземането на решение дали да се възползва от по-ниската пенсионна възраст да се оставя на съответния съдия, в контекста на принципа на несменяемост на съдиите — ако се установи, че по този начин посоченият принцип е бил подкопан — се засягат също обхватът на съдебния контрол върху посочената процедура по подбор и резултатът от него?

2) Трябва ли член 2 ДЕС във връзка с член 4, параграф 3, трета алинея, член 6, параграф 1 ДЕС във връзка с член 15, параграф 1 и член 20 във връзка с член 21, параграф 1 и член 52, параграф 1 от Хартата във връзка с член 2, параграф 1 и параграф 2, буква а) и член 3, параграф 1, буква а) от Директива 2000/78 […] и член 267, трета алинея ДФЕС да се тълкува в смисъл, че:

– принципите на правовата държава, на равно третиране и на равен достъп при еднакви условия до публични длъжности — а именно до съдийски длъжности [в Sąd Najwyższy (Върховния съд)] — са нарушени, когато за индивидуалните случаи, свързани със заемането на съдийска длъжност в посочения съд, съществува право на обжалване пред компетентния съд, но поради описания в първия въпрос начин, по който съответното решение влиза в сила, предложение за заемане на свободна съдийска длъжност [в Sąd Najwyższy (Върховния съд)] може да се направи, без компетентният съд да е упражнил контрол върху протичането на посочената процедура по подбор — ако до такъв контрол се стигне — като същевременно липсата на такъв контрол, противоречаща на правото на ефективни правни средства за защита, нарушава правото на равен достъп до публични длъжности и съответно не отговаря на целите от общ интерес,

– а когато съставът на органа на държавата членка, който трябва да защитава независимостта на съдилищата и съдиите ([KRS]) и пред който се провежда процедурата, свързана със заемане на съдийска длъжност [в Sąd Najwyższy (Върховния съд)], е създаден по такъв начин, че представителите на съдебната власт в него се избират от законодателната власт, не се ли нарушава принципът на институционално равновесие?“.

Производството пред Съда и допълнителният преюдициален въпрос

Искането за разглеждане по реда на бързо производство и предоставянето на разглеждане с предимство

46 В акта си за преюдициално запитване запитващата юрисдикция, Naczelny Sąd Administracyjny (Върховен административен съд), прави искане настоящото преюдициално запитване да се разгледа по реда на бързото производство на основание член 105 от Процедурния правилник на Съда. В подкрепа на искането си тази юрисдикция посочва, че протичането на производството по този ред е обосновано от важността и естеството на споровете в главното производство, както и от решенията, които трябва да постанови по тях.

47 Член 105, параграф 1 от Процедурния правилник предвижда, че по искане на запитващата юрисдикция или, по изключение, служебно, след изслушване на съдията докладчик и генералния адвокат председателят на Съда може да реши определено преюдициално запитване да бъде разгледано по реда на бързо производство, когато естеството на делото изисква то да бъде разгледано в кратки срокове.

48 В това отношение е важно да се припомни, че това производство е процесуален способ, който се прилага в случай на необходимост от незабавно произнасяне (определения на председателя на Съда от 20 декември 2017 г., M. A. и др., C-661/17, непубликувано, EU:C:2017:1024, т. 17 и цитираната съдебна практика и от 1 октомври 2018 г., Miasto Łowicz и Prokuratura Okręgowa w Płocku, C-558/18 и C-563/18, непубликувано, EU:C:2018:923, т. 18).

49 Освен това от практиката на Съда следва също че бързото производство може да не се приложи, когато това би било трудно изпълнимо поради чувствителния и сложен характер на поставените от делото правни въпроси, особено когато не е подходящо да се съкращава писмената фаза на производството пред Съда (определение от 8 април 2020 г., Комисия/Полша, C-791/19 R, EU:C:2020:277, т. 102 и цитираната съдебна практика).

50 В случая на 31 януари 2019 г. председателят на Съда реши, след изслушване на съдията докладчик и на генералния адвокат, че искането за провеждане на бързо производство не следва да бъде уважено, тъй като актът за преюдициално запитване не съдържа достатъчно данни за наличието на изключителни обстоятелства, които да обосновават необходимост от произнасянето по преюдициалното запитване в кратки срокове. Всъщност от изложеното в акта за преюдициално запитване е видно, че споровете в главното производство се отнасят до жалби от кандидати за назначаване на съдийски длъжности в Sąd Najwyższy (Върховен съд) срещу решения на KRS, с които тези кандидати не са предложени за назначаване, както и че запитващата юрисдикция е разпоредила спиране на изпълнението на тези решения.

51 При тези обстоятелства, от информацията и разясненията, представени от запитващата юрисдикция, която, както е видно от точка 46 от настоящото решение, се позовава единствено на важността и естеството на споровете в главното производство, без да прави други уточнения, не следва, че настоящото дело, което впрочем поставя въпроси от особено чувствителен и сложен характер, е толкова спешно, за да обоснове по изключение отклонение от приложимите по отношение на преюдициалните производства общи разпоредби.

52 В отговор на отправено от Съда искане за предоставяне на допълнителна информация от запитващата юрисдикция, последната уточнява в писмо от 14 февруари 2019 г., че независимо от спиране на изпълнението на разглежданите в главното производство решения, все пак президентът на Републиката на 10 октомври 2018 г. е назначил на съдийски длъжности в Sąd Najwyższy (Върховен съд) осем нови съдии, които са били предложени от KRS с тези решения. Тези осем нови съдии обаче реално не са били включени в съдебните състави на съответните колегии на Sąd Najwyższy (Върховен съд), тъй като председателите на тези колегии, предвид съмненията относно законосъобразността на назначенията, и по съображения, свързани с правната сигурност, са спрели встъпването им до постановяването на решения от страна на запитващата юрисдикция по споровете в главното производство.

53 Предвид тези уточнения, на 26 февруари 2019 г. председателят на Съда реши настоящото дело да се разгледа с предимство на основание член 53, параграф 3 от Процедурния правилник.

Допълнителното преюдициално запитване и възобновяването на писмената фаза на производството

54 След приключване на писмената фаза на производството, с определение от 26 юни 2019 г. запитващата юрисдикция отказва да се произнесе по искане за прекратяване на споровете в главното производство, направено пред нея от Prokurator Generalny (главен прокурор, Полша), което се основава, от една страна на решение на Trybunał Konstytucyjny (Конституционен съд) от 25 март 2019 г., посочено в точка 26 от настоящото решение, и от друга страна, на член 3 от Закона от 26 април 2019 г., възпроизведен в точка 28 от това решение.

55 Що се отнася до обявяването на противоконституционността на член 44, параграф 1 а от Закона за KRS с решение на Trybunał Konstytucyjny (Конституционен съд) от 25 март 2019 г., запитващата юрисдикция счита, от една страна, че това обявяване има действие занапред и не може да засегне правото на съдебно обжалване, което правоимащи лица, както в случая по споровете в главното производство, са упражнили преди обявянето на противоконституционността във връзка с фактически положения, заварени отпреди това. От друга страна, от това решение изрично следва, че Trybunał Konstytucyjny (Конституционен съд) не поставя под въпрос самата необходимост от такова съдебно обжалване, която, напротив, произтича от неговата практика и от Конституцията, а единствено определянето на компетентния съд, който да разгледа тази жалба. Ето защо, от посоченото решение следва, че най-малкото друг съд, различен от запитващата юрисдикция, би трябвало в такъв случай да е компетентен.

56 Запитващата юрисдикция посочва, че новата трудност, пред която е изправена понастоящем, се дължи по-скоро на Закона от 26 април 2019 г., с който, от една страна, се прекратяват по силата на закона спорове като разглежданите в главното производство, и от друга страна, за в бъдеще се изключва всяка възможност за обжалване в индивидуалните случаи, свързани със съдийските назначения в Sąd Najwyższy (Върховен съд), вместо разглеждането им да се прехвърли на друг съд.

57 Според запитващата юрисдикция разпоредбите от правото на Съюза, които са посочени в поставените на Съда с първоначалното преюдициално запитване два въпроса, и необходимостта, произтичаща от тези разпоредби, от една страна, при зачитане на принципите на правовата държава да се гарантира наличието на правото на ефективна съдебна защита, и от друга страна, да не се обезсмисли преюдициалното сътрудничество, иниирано с това запитване, биха могли да не допускат подобни национални законодателни разпоредби, които всъщност задълбочават несъответствието на националното право с посочените разпоредби от правото на Съюза.

58 При тези обстоятелства с решение от 26 юни 2019 г. Naczelny Sąd Administracyjny (Върховен административен съд) спира производството и поставя на Съда следния допълнителен преюдициален въпрос (наричан по-нататък „третият въпрос“):

„Трябва ли член 2 ДЕС във връзка с член 4, параграф 3, трета алинея, член 6, параграф 1, член 19, параграф 1 ДЕС във връзка с член 47 от [Хартата] и член 9, параграф 1 от Директива 2000/78 […] и член 267, трета алинея ДФЕС да се тълкува в смисъл, че принципът на правовата държава и правото на достъп до съд и ефективна съдебна защита се нарушават, когато националният законодател премахва от правния ред релевантните разпоредби относно правомощията на [Naczelny Sąd Administracyjny (Върховен административен съд)] и относно

правото на обжалване пред този съд на решенията на [KRS], а също така въвежда механизъм, съгласно който производствата по такива жалби, образувани и неприключени преди деня на извършваните изменения (отмени), се прекратяват по силата на закона, в резултат на което:

– се отнема правото на достъп до съд, що се отнася до контрола върху посочените решения на [KRS] и контрола за законосъобразност върху протичането на процедурите по подбор, по които се вземат тези решения,

– а когато след надлежното образуване на производство за контрол върху въпросните решения на [KRS] са отправени преюдициални въпроси до Съда […] от първоначално компетентния по посочените дела национален съд, правото на достъп до съд се отнема и по конкретно дело, висящо пред (първоначално) компетентния съд за разглеждането му, като се стига до последващо лишаване на този съд от възможността за ефективно използване на производството по отправяне на преюдициално запитване до Съда […] и от правото да очаква решението на последния, а това подкопава принципа на [Съюза] на лоялно сътрудничество?“.

59 Заинтересованите субекти са уведомени за допълнителното преюдициално запитване и е възобновена писмената фаза на производството, за да могат да изразят становищата си по третия въпрос.

Исканията за възобновяване на устната фаза на производството

60 След уведомяване на запитващата юрисдикция и на заинтересованите субекти за датата на обявяване на настоящото съдебно решение главният прокурор и полското правителство отправят искане за възобновяване на устната фаза на производството, с актове, подадени съответно на 4 и на 15 февруари 2021 г.

61 В подкрепа на искането си главният прокурор посочва по същество несъгласие с определени твърдения относно необходимостта от съдебен контрол в процедурите по назначаване на съдии, съдържащи се в заключението на генералния адвокат, които главният прокурор счита за спорни, неточни и изпълнени с противоречия, и които наред с другото, се основавали на съображения, които не били обсъдени в достатъчна степен от заинтересованите субекти. Според главния прокурор направеният в това заключение анализ освен това се различавал в определени аспекти от заключението на генерален адвокат Hogan по дело Repubblika (C-896/19, EU:C:2020:1055). Накрая, генералният адвокат бил посочил решение на Европейския съд по правата на човека от 1 декември 2020 г., Guðmundur Andri Ástráðsson с/у Исландия (CE:ECHR:2020:1201JUD002637418). Следователно ставало въпрос за нов факт, който не е бил обсъден от заинтересованите субекти.

62 В искането си полското правителство също подчертава несъгласието си със заключението на генералния адвокат, в което се възприемало твърде широко тълкуване на член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, и което освен това се различавало от тълкуването, възприето в заключението на генералния адвокат Hogan по дело Repubblika (C-896/19, EU:C:2020:1055) и в определение на заместник-председателя на Съда от 10 септември 2020 г., Съвет/Sharpston (C-424/20 P(R), непубликувано, EU:C:2020:705). Възобновяването на устната фаза на производството щяло да позволи на заинтересованите субекти да изразят становищата си и по евентуалното отражение на решение от 1 декември 2020 г. на Европейския съд по правата на човека, Guðmundur Andri Ástráðsson с/у Исландия (CE:ECHR:2020:1201JUD002637418).

63 В това отношение следва да се припомни, от една страна, че Статутът на Съда на Европейския съюз и Процедурният правилник на Съда не предвиждат възможност за заинтересованите субекти по член 23 от Статута да представят становища в отговор на заключението на генералния адвокат (решение от 6 март 2018 г., Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, т. 26 и цитираната съдебна практика).

64 От друга страна, съгласно член 252, втора алинея ДФЕС генералният адвокат представя публично, при пълна безпристрастност и независимост, мотивирани заключения по делата, за които съгласно Статута на Съда на Европейския съюз се изисква неговото произнасяне. Съдът не е обвързан нито от това заключение, нито от изложените от генералния адвокат мотиви към него. Поради това несъгласието на заинтересован субект със заключението на генералния адвокат не може само по себе си да бъде основание за възобновяване на устната фаза на производството, независимо какви са разгледаните в заключението въпроси (решение от 6 март 2018 г., Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, т. 27 и цитираната съдебна практика).

65 Независимо от това, Съдът може във всеки момент, след изслушване на генералния адвокат, да разпореди възобновяване на устната фаза на производството в съответствие с член 83 от своя процедурен правилник, по-специално когато смята, че делото не е достатъчно изяснено, когато след закриване на тази фаза някоя от страните посочи нов факт от решаващо значение за решението на Съда или когато делото трябва да се реши въз основа на довод, който не е бил обсъден от заинтересованите субекти.

66 В настоящия случай обаче след изслушване на генералния адвокат Съдът намира, че след писмената фаза на производството и проведеното пред него съдебно заседание разполага с всички необходими данни, за да се произнесе. Съдът също така отбелязва, че делото не трябва да се реши въз основа на довод, който не е бил обсъден от заинтересованите субекти. Накрая, Съдът счита, че исканията за възобновяване на устната фаза на производството не съдържат нов факт от решаващо значение за решението на Съда по това дело. При тези обстоятелства устната фаза на производството не следва да бъде възобновявана.

По преюдициалните въпроси

По компетентността на Съда

67 Според главния прокурор въпросът за правното средство за съдебна защита в процедурите по назначаване на съдии е област, в която държавите членки имат изключителна компетентност и която не попада в приложното поле на правото на Съюза. Поради това тази област била извън обхвата на компетентността на Съда.

68 В тази връзка следва да се припомни, от една страна, че макар организацията на правораздаването в държавите членки да е от тяхната компетентност, при упражняването на тази компетентност държавите членки все пак са длъжни да спазват задълженията си, които произтичат от правото на Съюза (решения от 24 юни 2019 г., Комисия/Полша (Независимост на Върховния съд), C-619/18, EU:C:2019:531, т. 52 и цитираната съдебна практика и от 26 март 2020 г., Miasto Łowicz и Prokurator Generalny, C-558/18 и C-563/18, EU:C:2020:234, т. 36 и цитираната съдебна практика). Това важи по-специално за националните норми, уреждащи материалноправните и процесуалноправните условия за вземане на решенията за назначаване на съдии, а при необходимост и за нормите, уреждащи приложимия съдебен контрол при такива процедури по назначаване (вж. в този смисъл решение от 19 ноември 2019 г., А. К. и др. (Независимост на дисциплинарната колегия на Върховния съд), C-585/18, C-624/18 и C-625/18, наричано по-нататък „решение А. К. и др.“, EU:C:2019:982, т. 134—139 и 145).

69 От друга страна, така изложените от главния прокурор доводи всъщност се отнасят именно до обхвата и следователно до тълкуването на посочените в точка 1 от настоящото решение разпоредби от правото на Съюза. Същевременно това тълкуване безспорно е от компетентността на Съда на основание член 267 ДФЕС (вж. по аналогия решение A. K. и др., т. 74).

70 От изложеното по-горе следва, че Съдът е компетентен да се произнесе по настоящите преюдициални запитвания.

По третия въпрос

71 С третия въпрос, който следва да се разгледа най-напред, запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали разпоредбите на член 2 ДЕС във връзка с член 4, параграф 3, трета алинея ДЕС, член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС във връзка с член 47 от Хартата и член 9, параграф 1 от Директива 2000/78, от една страна, и член 267 ДФЕС, от друга, трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат изменения в национална правна уредба, чрез които, на първо място, се отнема компетентността на една национална юрисдикция да се произнася като първа и последна инстанция по жалби на кандидати за назначаване на съдийски длъжности в определен съд, като Sąd Najwyższy (Върховен съд), срещу решения на орган, като KRS, да не предложи на президента на Републиката тяхното назначаване на тези съдийски длъжности, а това на други кандидати, на второ място, се прекратяват по силата на закона производствата по такива жалби, когато са образувани, но все още не са приключили, като се изключва възможността разглеждането им да продължи или да бъдат подадени отново, и на трето място, по този начин се отнема възможността на такава юрисдикция да получи отговор на преюдициалните въпроси, които е отправила до Съда. Ако това е така, запитващата юрисдикция иска да се установи дали принципът на предимство на правото на Съюза трябва да се тълкува в смисъл, че я задължава да остави без приложение тези изменения и съответно да продължи да упражнява компетентността си и да разгледа споровете, с които е сезирана преди въвеждането на посочените изменения.

По допустимостта на третия въпрос

72 На първо място, главният прокурор и полското правителство твърдят, че третият въпрос е недопустим, тъй като по този въпрос не е „необходимо решение“ по смисъла на член 267 ДФЕС предвид липсата на спорове в главното производство, по които запитващата юрисдикция трябва да постанови такова решение.

73 Всъщност член 44, параграф 1a от Закона за KRS, от който преди това произтичала компетентността на запитващата юрисдикция за разглеждане на споровете в главното производство, бил окончателно обезсилен erga omnes с решение на Trybunał Konstytucyjny (Конституционен съд) от 25 март 2019 г., в което се уточнява, че производствата, образувани на основание на тази разпоредба, съответно се прекратяват. Освен това впоследствие с член 3 от Закона от 26 април 2019 г. тези производства били прекратени по силата на закона. От друга страна, продължаването на разглеждането на подобни жалби или тяхното завеждане отново също било изключено по силата на член 44, параграф 1 от Закона за KRS, изменен със Закона от 26 април 2019 г.

74 В този смисъл следва, от една страна, и по-конкретно по отношение на така посоченото правило по член 3 от Закона от 26 април 2019 г., да се припомни, че Съдът вече е приел във връзка с аналогични национални разпоредби, че по принцип те не са причина Съдът да направи извод за

отпадане на основанието да се произнесе по съществото на отправените до него преюдициални въпроси, при положение че няма акт на запитващата юрисдикция за прекратяване на делото в главното производство (решение A. K. и др., т. 102).

75 Освен това съгласно съдебната практика Съдът приема, че е сезиран с преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС, докато запитването не бъде оттеглено от съда, който го е направил (вж. в този смисъл решение от 9 март 1978 г., Simmenthal, 106/77, EU:C:1978:49, т. 10).

76 От друга страна, следва да се отбележи, че с третия въпрос запитващата юрисдикция, която между другото не се е произнесла по искането за прекратяване на споровете в главното производство, цели по-конкретно да се установи дали нормативните промени, направени със Закона от 26 април 2019 г., са в съответствие с правото на Съюза, и ако това не е така, дали в такъв случай правото на Съюза позволява тези изменения да се оставят без приложение и съответно да се отхвърли искането за прекратяване, а разглеждането на споровете да продължи.

77 От изложеното дотук следва, че отговор на третия въпрос е необходим, за да може запитващата юрисдикция в приложение на насоките на този отговор да постанови актовете, от които зависи разрешаването на споровете в главното производство, поради което възраженията в това отношение, направени от генералния прокурор и от полското правителство, трябва да бъдат отхвърлени.

78 На второ място, полското правителство твърди, че третият въпрос е недопустим, тъй като липсата на компетентност на Съюза в областта на процедурите по назначаване на съдии в държавите членки, е пречка правото на Съюза да се тълкува в смисъл, че задължава държавите членки да предоставят на кандидатите за съдийски длъжности способ за правна защита срещу решение да не бъдат назначени, а и освен това съществуването или не на способ за обжалване не засяга независимостта на действително назначените съдии в резултат на съответната процедура по назначаване. Постановяването на решение, като поисканото в случая от Съда, би имало нормативни, а не тълкувателни последици, тъй като би позволило на запитващата юрисдикция да се произнесе по споровете в главното производство въпреки липсата на законови разпоредби с общо приложение, които да ѝ предоставят компетентност в това отношение. Подобни последици обаче биха били в разрез с член 4, параграф 2 ДЕС, който изисква Съюзът да зачита националната идентичност на държавите членки, присъща на техните конституционни структури, и биха засегнали независимостта на Trybunał Konstytucyjny (Конституционен съд), който е обявил за противоконституционна разпоредбата, на която се основава компетентността на запитващата юрисдикция.

79 В това отношение, от една страна, вече бе припомнено в точка 68 от настоящото решение, че при упражняването на тяхната компетентност, по-специално на компетентността във връзка с въвеждането на национални норми, уреждащи процедурата за назначаване на съдии, държавите членки са длъжни да спазват задълженията си, произтичащи от правото на Съюза.

80 От друга страна, следва да се отбележи, че така изтъкнатите от полското правителство доводи по същество се отнасят до обхвата и съответно до тълкуването на разпоредбите от правото на Съюза, посочени в третия въпрос, както и до последиците от тези разпоредби, предвид по-конкретно предимството на това право. Ето защо подобни доводи, които се отнасят до поставения въпрос по същество, поначало не могат да обусловят неговата недопустимост.

81 Освен това решение, с което Съдът евентуално би потвърдил наличието, по силата на правото на Съюза, на задължение за запитващата юрисдикция да не приложи разглежданите национални правила и да приеме, че споровете продължават да ѝ бъдат подсъдни, ще е задължително за тази юрисдикция, а националните разпоредби, в това число и конституционни, не биха могли да са пречка за това (вж. по аналогия решение A. K. и др., т. 112).

82 На трето място, главният прокурор счита, че в разрез с изискванията на член 94 от Процедурния правилник, запитващата юрисдикция не посочила връзката, която според нея съществува, между приложимите по споровете в главното производство национални разпоредби и разпоредбите от правото на Съюза, чието тълкуване е поискала. По-конкретно, посочената юрисдикция не обсъдила въпроса дали или по какъв начин следва да се въведе задължение за държава членка да осигури съдебен контрол върху разглежданите в главното производство предложения за назначаване. Единствената възможност да се остави без приложение член 3 от Закона от 26 април 2019 г. нямало да породи ефект в това отношение, доколкото, дори и в този случай, всяка възможност за произнасяне по същество от страна на посочената юрисдикция по споровете, с които е сезирана, било изключено в резултат на решение на Trybunał Konstytucyjny (Конституционен съд) от 25 март 2019 г.

83 В тази връзка обаче следва да се отбележи, като се припомни същевременно посоченото в точка 81 от настоящото решение, че видно от изложеното в точки 26—28 и 54—57 от него, допълнителното преюдициално запитване съдържа цялата необходима информация, по-конкретно тази във връзка с решение на Trybunał Konstytucyjny (Конституционен съд) от 25 март 2019 г., която да позволи на Съда да се произнесе по третия въпрос.

84 С оглед на изложеното по-горе третият въпрос е допустим.

По същество

– Относно Директива 2000/78 и член 47 от Хартата

85 Най-напред следва да се отбележи, че както твърдят KRS, главният прокурор, полското правителство и Европейската комисия, Директива 2000/78, и по-конкретно член 9, параграф 1 от нея, не се прилага към споровете в главното производство.

86 Всъщност, както това е видно от член 1 и от член 2, параграф 1 от посочената директива, тя се отнася само до дискриминацията, основана на религия или убеждение, увреждане, възраст или сексуална ориентация по отношение на заетостта и упражняването на занятие. От съдържащата се в акта за преюдициално запитване информация обаче не е видно споровете в главното производство да се отнасят до разлика в третирането, основана на някой от тези признаци. В тази връзка единствената посочена от запитващата юрисдикция разлика в третирането, която би могла да се отнесе към жалбоподателите в главното производство, е свързана с обстоятелството, че приложимите норми в областта на съдебната защита срещу решения на KRS, с които на президента на Републиката се предлага определен кандидат за назначаване на съдийска длъжност, се различават в зависимост от това дали тези решения са отнасят до назначаването на съдийска длъжност в Sąd Najwyższy (Върховен съд) или до назначаването на съдийска длъжност в друг съд.

87 Що се отнася до член 47 от Хартата обаче, следва да се припомни, че тази разпоредба, която препотвърждава принципа на ефективна съдебна защита, прогласява в полза на всеки, чиито права и свободи, гарантирани от правото на Съюза, са били нарушени, правото на ефективни правни средства за защита пред съд (вж. в този смисъл решение от 29 юли 2019 г., Торубаров, C-556/17, EU:C:2019:626, т. 55 и цитираната съдебна практика).

88 При това положение признаването на посоченото право в конкретен случай означава — както следва от член 47, първа алинея от Хартата — че изтъкващото го лице се позовава на права или на свободи, гарантирани от правото на Съюза (решение от 6 октомври 2020 г., État luxembourgeois (Правна защита срещу искане за информация в данъчната област), C-245/19 и C-246/19, EU:C:2020:795, т. 55).

89 От съдържащата се в акта за преюдициално запитване информация обаче не следва, че предметът на споровете в главното производство е признаването на право, предоставено на жалбоподателите въз основа на разпоредба от правото на Съюза. В частност, и както бе посочено в точки 85 и 86 от настоящото решение, разпоредбите на Директива 2000/78 не се прилагат спрямо споровете в главното производство, което означава, че в контекста на тези спорове посочените разпоредби също не могат да обосноват приложимостта на Хартата и по-специално на член 47 от нея.

– Относно член 267 ДФЕС и член 4, параграф 3 ДЕС

90 Що се отнася до член 267 ДФЕС, е важно да се припомни, че ключовият елемент в правораздавателна система на Съюза, установена с Договорите, е предвиденото в тази разпоредба производство за преюдициално запитване, което с установяването на диалог между съдилища — между Съда и юрисдикциите на държавите членки, има за цел да осигури еднообразното тълкуване на правото на Съюза, което по този начин дава възможност да се осигури неговата безпротиворечивост, пълното му действие и автономията му, както и, в последна сметка, присъщия на това право характер, установен по силата на Договорите (становище 2/13 от 18 декември 2014 г., EU:C:2014:2454, т. 176 и цитираната съдебна практика, и решение от 24 октомври 2018 г., XC и др., C-234/17, EU:C:2018:853, т. 41).

91 Съгласно постоянната съдебна практика член 267 ДФЕС предоставя на националните юрисдикции най-широко право да сезират Съда, ако счетат, че висящото пред тях дело повдига въпроси, които налагат тълкуване или преценка на валидността на разпоредбите на правото на Съюза за целите на решаването на отнесения до тях спор (решения от 5 октомври 2010 г., Елчинов, C-173/09, EU:C:2010:581, т. 26 и от 24 октомври 2018 г., XC и др., C-234/17, EU:C:2018:853, т. 42 и цитираната съдебна практика).

92 Освен това, когато става въпрос за юрисдикция като запитващата, чиито решения не подлежат на обжалване съгласно националното право по смисъла на член 267, трета алинея ДФЕС, това право всъщност се превръща в задължение за сезиране на Съда с преюдициално запитване, освен в случаите, изрично признати в практиката на Съда като изключения (вж. в този смисъл решение от 5 април 2016 г., PFE, C-689/13, EU:C:2016:199, т. 32 и цитираната съдебна практика, и решение A. K. и др., т. 103).

93 Видно от постоянната съдебна практика, не би могло национална норма да възпрепятства националната юрисдикция да упражни това право или да изпълни това задължение, които всъщност са присъщи на установената с член 267 ДФЕС система на сътрудничество между националните юрисдикции и Съда, както и на отредената от тази разпоредба функция на националните юрисдикции да прилагат правото на Съюза (вж. в този смисъл решение A. K. и др., т. 103 и цитираната съдебна практика). По същия начин, за да се гарантира ефективността на това право и на това задължение, националната юрисдикция трябва да може да поддържа преюдициалното запитване след като го е отправила (вж. в този смисъл решение от 26 март 2020 г., Miasto Łowicz и Prokurator Generalny, C-558/18 и C-563/18, EU:C:2020:234, т. 58).

94 Освен това национално правило, което може да доведе по-конкретно до това националният съдия да предпочете да не поставя на Съда преюдициални въпроси, за да избегне отвод, следователно засяга правомощията, признати на националните юрисдикции с член 267 ДФЕС, а с това и ефективността на сътрудничеството между Съда и националните юрисдикции, въведено с механизма на преюдициалното запитване (вж. в този смисъл решение от 5 юли 2016 г., Огнянов, C-614/14, EU:C:2016:514, т. 25).

95 Следователно, макар по принцип да е възможно държава членка да направи изменения, например във вътрешните правила за определяне на подсъдността, които евентуално да доведат до отпадане на нормативната база, на която се основава компетентността на определена национална юрисдикция, отправила преюдициално запитване до Съда, или пък да приеме материалноправни норми, с които между другото отпада предметът на делото, по което е отправено такова запитване, то за сметка на това държава членка не може, без да се наруши член 267 ДФЕС, във връзка с член 4, параграф 3, трета алинея ДЕС да направи изменения в своята национална правна уредба, чиято конкретна последица е възпрепятстването на поддържането на преюдициалните запитвания след тяхното отправяне и съответно възпрепятстването на Съда да се произнесе по такива преюдициални запитвания, и изключването на всяка възможност в бъдеще за повторно отправяне на подобни запитвания от национална юрисдикция.

96 По въпроса дали настоящият случай е такъв в крайна сметка ще трябва да се произнесе запитващата юрисдикция. Всъщност трябва да се припомни, че член 267 ДФЕС оправомощава Съда не да прилага нормите на правото на Съюза към определен случай, а само да се произнася по тълкуването на Договорите и на актовете на институциите на Съюза. Съгласно постоянната съдебна практика Съдът все пак може в рамките на съдебното сътрудничество, въведено с този член, и въз основа на материалите по делото да предостави на националната юрисдикция насоките за тълкуването на правото на Съюза, които могат да ѝ бъдат полезни, когато преценява действието на една или друга от неговите разпоредби (решение от 16 юли 2015 г., ЧЕЗ Разпределение България, C-83/14, EU:C:2015:480, т. 71 и цитираната съдебна практика, и решение A. K. и др., т. 132).

97 В това отношение, на първо място, от акта за преюдициално запитване следва, че член 3 от Закона от 26 април 2019 г., предвиждащ прекратяване на производствата по жалби като разглежданите в главното производство, и член 44, параграф 1 от Закона за KRS, в редакцията му съгласно Закона от 26 април 2019 г., който изключва подаването в бъдеще на подобни жалби, биха могли да възпрепятстват запитващата юрисдикция в поддържането на преюдициалното запитване след неговото отправяне до Съда и съответно да възпрепятстват Съда да се произнесе по това преюдициално запитване, както и да изключат всяка възможност в бъдеще за повторно отправяне на подобни запитвания от национална юрисдикция.

98 На второ място, що се отнася до контекста, в който посочените разпоредби са приети, могат да бъдат изтъкнати различни данни от преписката, с която Съдът разполага.

99 Първо, следва да се припомни, че съвсем наскоро полският законодател вече е приел нормативна мярка за прекратяване на други висящи пред национална юрисдикция спорове, които също се отнасят до съвместимостта с разпоредбите от правото на Съюза относно независимостта на съдилищата на законодателните реформи, засегнали полската съдебна система, въпреки че в рамките на тези спорове Съдът е сезиран с преюдициални въпроси, свързани с тази съвместимост (вж. в това отношение решение A. K. и др., т. 90 и 102—104).

100 Второ, от информацията, с която разполага Съдът, е видно, че в последно време полските власти са предприели още повече инициативи за възпрепятстване на отправянето на преюдициални запитвания до Съда по въпроси, свързани с независимостта на съдилищата в Полша, или за преразглеждане на решенията на полските съдилища, отправили такива запитвания.

101 В това отношение е важно да се припомни, че полските юрисдикции, отправили до Съда преюдициалните запитвания по делата, по които е постановено решение от 26 март 2020 г., Miasto Łowicz и Prokurator Generalny (C-558/18 и C-563/18, EU:C:2020:234), посочват пред Съда, че спрямо всеки от двамата съдии, отправили до него тези преюдициални запитвания, е започнало разследване преди образуването на евентуално дисциплинарно производство,

отнасящо се по-конкретно до потенциална злоупотреба с правосъдие, тъй като са отправили тези преюдициални запитвания (решение от 26 март 2020 г., Miasto Łowicz и Prokurator Generalny, C-558/18 и C-563/18, EU:C:2020:234, т. 20 и 21).

102 Освен това в рамките на настоящото дело Rzecznik Praw Obywatelskich (омбудсман, Полша) се позовава на факта, че главният прокурор, който изпълнява и функциите на министър на правосъдието, на 5 октомври 2018 г. е сезирал Trybunał Konstytucyjny (Конституционен съд) с искане член 267 ДФЕС да бъде обявен за несъвместим с Конституцията, доколкото тази разпоредба позволява на полските съдилища да сезират Съда с преюдициални запитвания относно структурата и организацията на съдебната власт, и провеждането на производства пред националните юрисдикции.

103 Трето, що се отнася до довода на полското правителство, че приемането на Закона от 26 април 2019 г. е само последица от изпълнението на решение на Trybunał Konstytucyjny (Конституционен съд) от 25 март 2019 г. за обявяване на противоконституционността на член 44, параграф 1 а от Закона за KRS, от който произтича компетентността на запитващата юрисдикция за разглеждане на жалби като тези в главното производство, все пак от данните, представени от запитващата юрисдикция, която трябва да тълкува националното право в рамките на преюдициалното производство, е видно, че в посоченото решение Trybunał Konstytucyjny (Конституционен съд) е посочил, че необходимостта от предвиждането на съдебен контрол в процедурите за назначаване на съдии в Sąd Najwyższy (Върховен съд), произтичаща от членове 45 и 60 от Конституцията и от собствената му практика, остава непроменена.

104 Също от акта за преюдициално запитване следва, че като изключва, в разрез с изводите от решение на Trybunał Konstytucyjny (Конституционен съд) от 25 март 2019 г., възможността правните субекти, които са подали жалби като тези в главното производство, чието разглеждане не е приключило, да получат разрешаване на спора от съд, на който тези производства могат да бъдат прехвърлени, или пред който заинтересованите биха могли отново за заведат тези жалби, полският законодател по-специално изключва окончателно всякаква възможност сега или в бъдеще Съдът да разгледа въпроси като поставените му в рамките на настоящото дело.

105 Четвърто, както отново посочва запитващата юрисдикция, така въведеното със Закона от 26 април 2019 г. премахване на всяка възможност за подаване на жалба по съдебен ред срещу решения на KRS, с които на президента на Републиката се предлагат кандидати за назначаване на съдийски длъжности, се отнася единствено до решенията на този орган, които са свързани със съдийски длъжности в Sąd Najwyższy (Върховен съд), а именно конкретно до решения като разглежданите в главното производство, които са станали причина Naczelny Sąd Administracyjny (Върховен административен съд) да сезира Съда с настоящото преюдициално запитване. Всъщност от своя страна решенията на KRS, с които се предлага назначаване на всички останали съдийски длъжности в Полша, продължават да бъдат обект на съдебен контрол.

106 Така посочените в точки 99—105 от настоящото решение обстоятелства и съображения могат да се разглеждат като допълнителни аргументи, които поради своето сходство и съответно системен характер биха могли да допринесат за изясняването на контекста, в който полският законодател е приел Закона от 26 април 2019 г. Както бе посочено в точка 96 от настоящото решение, тъй като окончателната преценка на фактите в контекста на преюдициалния диалог е на запитващата юрисдикция, именно тя следва да извърши окончателната преценка дали тези обстоятелства, както и всички други, надлежно установени в това отношение релевантни обстоятелства, ако има такива, позволяват да се заключи, че конкретна последица от приемането на този закон е възпрепятстването на запитващата юрисдикция да поддържа преюдициални запитвания като първоначално отправеното в случая, след тяхното отправяне до Съда, и съответно възпрепятстване на Съда да се произнесе по такива преюдициални

запитвания, както и изключването на всяка възможност в бъдеще за повторно отправяне на подобни въпроси като съдържащите се в първоначалното преюдициално запитване по настоящото дело.

107 Ако запитващата юрисдикция стигне до такъв извод, тогава би следвало да се приеме, че подобно законодателство засяга не само правомощията, признати на националните юрисдикции с член 267 ДФЕС, а с това и ефективността на сътрудничеството между Съда и националните юрисдикции, въведено с механизма на преюдициалното запитване (вж. в този смисъл решение от 5 юли 2016 г., Огнянов, C-614/14, EU:C:2016:514, т. 25), но и в по-общ план задачата, възложена на Съда по силата на член 19, параграф 1, първа алинея ДЕС да осигури спазването на правото при тълкуването и прилагането на Договорите, както и член 4, параграф 3, трета алинея ДЕС.

– Относно член 2 и член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС

108 Член 19 ДЕС, който конкретизира правовата държава като ценност, утвърдена с член 2 ДЕС, възлага на националните юрисдикции и на Съда задачата да гарантират пълното прилагане на правото на Съюза във всички държави членки, както и съдебната защита на правата, които правните субекти черпят от посоченото право (решение от 5 ноември 2019 г., Комисия/Полша (Независимост на общите съдилища), C-192/18, EU:C:2019:924, т. 98 и цитираната съдебна практика).

109 Във връзка с това, и както е предвидено в член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, държавите членки следва да предвидят система от способи за защита и производства, които да гарантират на правните субекти зачитането на правото им на ефективна съдебна защита в областите, обхванати от правото на Съюза (вж. в този смисъл решение от 5 ноември 2019 г., Комисия/Полша (Независимост на общите съдилища), C-192/18, EU:C:2019:924, т. 99 и цитираната съдебна практика).

110 Както е видно от постоянната съдебна практика, посоченият в член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС принцип на ефективна съдебна защита на правата, които правните субекти черпят от правото на Съюза, представлява основен принцип на правото на Съюза, който произтича от общите конституционни традиции на държавите членки, прогласен е в членове 6 и 13 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г., и понастоящем е потвърден в член 47 от Хартата (решение от 5 ноември 2019 г., Комисия/Полша (Независимост на общите съдилища), C-192/18, EU:C:2019:924, т. 100 и цитираната съдебна практика).

111 Що се отнася до материалното приложно поле на член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, трябва да се припомни, че тази разпоредба визира „областите, обхванати от правото на Съюза“, независимо от случаите, в които държавите членки прилагат това право по смисъла на член 51, параграф 1 от Хартата (решение от 5 ноември 2019 г., Комисия/Полша (Независимост на общите съдилища), C-192/18, EU:C:2019:924, т. 101 и цитираната съдебна практика).

112 По силата на член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС всяка държава членка трябва да гарантира по-конкретно че органите, които, като „юрисдикции“ по смисъла на правото на Съюза, са част от системата ѝ от способи за защита в областите, обхванати от правото на Съюза и следователно биха могли да се произнасят в това си качество по прилагането или тълкуването на правото на Съюза, отговарят на изискванията за ефективна съдебна защита (решение от 5 ноември 2019 г., Комисия/Полша (Независимост на общите съдилища), C-192/18, EU:C:2019:924, т. 103 и цитираната съдебна практика).

113 Що се отнася до споровете в главното производство, следва да се припомни, че запитващата юрисдикция е сезирана с жалби от кандидати за съдийски длъжности в гражданската и наказателната колегия на Sąd Najwyższy (Върховен съд) срещу решения на KRS, с които техните кандидатури не са одобрени, а на президента на Републиката са предложени други кандидати за назначаване на тези длъжности.

114 В това отношение, на първо място, е безспорно, че Sąd Najwyższy (Върховен съд), и в частност гражданската и наказателната колегия към него, могат да се произнасят по въпроси относно прилагането или тълкуването на правото на Съюза и че в качеството си на юрисдикция по смисъла на това право попадат в обхвата на полската система за правни средства за защита в „областите, обхванати от правото на Съюза“ по смисъла на член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, така че трябва да изпълняват изискванията на ефективната съдебна защита (решение от 24 юни 2019 г., Комисия/Полша (Независимост на Върховния съд), C-619/18, EU:C:2019:531, т. 56 и цитираната съдебна практика).

115 На второ място е важно да се припомни, че за да се гарантира, че такива органи са в състояние да осигурят така изискваната от член 19, параграф 1, втора алинея ДФЕС ефективна съдебна защита, запазването на независимостта на посочените органи е от първостепенно значение, което се потвърждава от член 47, втора алинея от Хартата, съгласно който достъпът до „независим“ съд е едно от изискванията, свързани с основното право на ефективни правни средства за защита (решение от 24 юни 2019 г., Комисия/Полша (Независимост на Върховния съд), C-619/18, EU:C:2019:531, т. 57 и цитираната съдебна практика).

116 Както Съдът многократно е подчертавал, това изискване за независимост на съдилищата, присъщо за правосъдната дейност, спада към същественото съдържание на основното право на ефективна съдебна защита и на справедлив съдебен процес, което има кардинално значение като гарант за защитата на всички права, които правните субекти черпят от правото на Съюза, и за опазването на общите ценности на държавите членки, прогласени в член 2 ДЕС, по-конкретно на ценността правова държава (решение от 5 ноември 2019 г., Комисия/Полша (Независимост на общите съдилища), C-192/18, EU:C:2019:924, т. 106 и цитираната съдебна практика).

117 Съгласно постоянната съдебна практика изискваните от правото на Съюза гаранции за независимост и безпристрастност налагат наличието на правила — по-конкретно за състава на органа, за назначаването, срока на упражняване на функциите, както и основанията за самоотвод, отвод и освобождаване от длъжност на членовете му — които позволяват да се отстрани всяко оправдано съмнение у правните субекти в неподатливостта на този орган на влиянието на външни фактори и в неутралността му по отношение на противопоставящите се интереси (решение A. K. и др., т. 123 и цитираната съдебна практика).

118 В съответствие с принципа на разделение на властите, характерен за функционирането на всяка правова държава, трябва да се гарантира независимостта на съдилищата по-специално спрямо законодателната и изпълнителната власт (решение A. K. и др., т. 124 и цитираната съдебна практика).

119 В това отношение е важно съдиите да са защитени от външна намеса или натиск, които могат да застрашат тяхната независимост. Упоменатите в точка 117 от настоящото решение правила трябва по-специално да позволяват да се изключи не само всяко пряко влияние под формата на инструкции, но и всички форми на косвено влияние, които биха могли да насочват решенията на съответните съдии (решение A. K. и др., т. 125 и цитираната съдебна практика).

120 На трето място, следва да се припомни, че поставените по настоящото дело въпроси във връзка с тълкуването на член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС по същество се отнасят до това дали в специфичния контекст на процеса по назначаване на съдии в Sąd Najwyższy (Върховен съд) тази

разпоредба може да обуслови необходимостта от запазване на съдебния контрол върху решения на KRS като разглежданите в главното производство, както и върху условията, при които при това положение трябва да се упражни такъв контрол.

121 Както обаче бе припомнено в точка 117 от настоящото решение изискванията от правото на Съюза гаранции за независимост и безпристрастност налагат по-специално наличието на правила, уреждащи назначаването на съдии.

122 Що се отнася до условията, при които са назначени съдиите в Sąd Najwyższy (Върховен съд), Съдът вече е имал повод да уточни, че сам по себе си фактът на назначаването на съответните съдии от президента на Републиката не е годен да ги обвърже с някаква зависимост от него, нито да породи съмнения в тяхната безпристрастност, ако от момента на назначаването им нататък те не са изложени на натиск и не получават инструкции при упражняването на функциите си (решение A. K. и др., т. 133 и цитираната съдебна практика).

123 Съдът обаче също така посочва, че остава необходимо да се гарантира, че решенията за назначаване се вземат при материалноправни и процесуалноправни условия, които не биха могли да породят оправдани съмнения у правните субекти в неподатливостта на съответните съдии на влиянието на външни фактори и в неутралността им по отношение на противопоставящите се интереси от момента на назначаването им нататък, и че за тази цел в частност е важно въпросните материалноправни и процесуалноправни условия да бъдат уредени така, че да отговарят на изискванията, припомнени в точка 119 от настоящото решение (решение A. K. и др., т. 134 и 135, и цитираната съдебна практика).

124 След като отбелязва, че съгласно член 179 от Конституцията съдиите в Sąd Najwyższy (Върховен съд) се назначават от президента на Републиката по предложение на KRS — органът, на който член 186 от Конституцията възлага задачата да бъде пазител на независимостта на съдилищата и съдиите, Съдът уточнява в точка 137 от решение A. K. и др., че участието на такъв орган в процеса по назначаване на съдии по принцип може да е несъмнено годно да допринесе за обективното протичане на този процес, като зададе рамки на свободата на действие, с която разполага президентът на Републиката при упражняването на така предоставеното му правомощие.

125 В точка 138 от посоченото решение Съдът обаче посочва, че това е така само при определени условия, едно от които е самият този орган да е достатъчно независим от законодателната и изпълнителната власт, както и от органа, до който трябва да отправи предложението за назначаване.

126 В това отношение следва да се отбележи, че както посочва запитващата юрисдикция, по силата на член 179 от Конституцията, актът, с който KRS предлага определен кандидат за назначаване на съдийска длъжност в Sąd Najwyższy (Върховен съд), е задължително условие, за да може този кандидат да бъде назначен на такава длъжност от президента на Републиката. Следователно ролята на KRS в процедурата по назначаване е определяща.

127 В този смисъл степента на независимост, с която се ползва KRS спрямо полската законодателна и изпълнителна власт при упражняването на така определените му функции, може да е от значение, когато се преценява дали избираните от него съдии ще отговарят на произтичащите от правото на Съюза изисквания за независимост и безпристрастност (вж. в този смисъл решение A. K. и др., т. 139).

128 Освен това в точка 145 от решение A. K. и др. Съдът подчертава, че за целите на посочената преценка и с оглед на обстоятелството, че решенията на президента на Републиката за назначаване на съдии в Sąd Najwyższy (Върховен съд) не подлежат на съдебен контрол, е от значение и начинът, по който се определя в какви граници може да се обжалва решението на

KRS, съдържащо преценката за всеки от кандидатите дали да бъде предложен за назначаване на съдийска длъжност в посочения съд, и в частност дали подобно правно средство за защита позволява да се осигури ефективен съдебен контрол върху въпросните решения на KRS, който да включва най-малкото проверка дали KRS не се е произнесъл при превишаване на правомощията си или при злоупотреба с власт, при неправилно прилагане на закона или при явна грешка в преценката.

129 Ето защо, докато евентуалната липса на възможност за съдебно обжалване в контекста на процедура по назначаване на съдии в национален върховен съд може при определени случаи да не е проблематично от гледна точка на изискванията, произтичащи от правото на Съюза, и в частност от член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, положението е различно, когато всички релевантни обстоятелства, характеризиращи подобна процедура в даден национален правно-фактически контекст, и по-конкретно условията, при които изведнъж се премахват съществуващите до този момент възможности за съдебна защита, могат да породят у правните субекти съмнения от системно естество в независимостта и безпристрастността на назначените в резултат на тази процедура съдии.

130 Видно от решение A. K. и др., именно такъв е по-конкретно случаят, когато, въз основа на обективни обстоятелства като тези, на които се позовава запитващата юрисдикция, посочени в точка 43 от настоящото решение, се установи, че независимостта на орган като KRS по отношение на законодателната и изпълнителната власт е съмнителна.

131 Така в точки 143 и 144 от решение A. K. и др. сред обстоятелствата, които са релевантни и следва да бъдат взети предвид за целите на преценката на изискването за независимост, на което трябва да отговаря орган като KRS, Съдът вече е определил: първо, обстоятелството, че KRS е конституиран в новия си състав чрез съкращаване на текущия четиригодишен мандат на дотогавашните му членове, второ, обстоятелството, че докато по-рано 15-те членове на KRS от съдийската квота са били избирани от колегите си магистрати, то понастоящем те се избират от една от структурите на полската законодателна власт, трето, евентуалното наличие на нередности в процедурата по назначаване на някои членове от новия състав на KRS, и четвърто, начинът, по който този орган изпълнява конституционната си задача на пазител на независимостта на съдилищата и съдиите и по който упражнява различните си правомощия. В това отношение за целите на посочената преценка може да се вземе предвид и евентуалното наличие на тесни връзки между членовете на така конституирания KRS и полската изпълнителна власт, като например изтъкнатите от запитващата юрисдикция и посочени в точка 44 от настоящото решение.

132 Освен това, в случая е важно да се отчетат и всички други свързани с контекста обстоятелства, които също биха могли да внесат съмнение относно независимостта на KRS и неговата роля в процедури по назначаване като разглежданите в главното производство, както и по отношение на независимостта на съдиите, назначени в резултат на такива процедури.

133 В това отношение следва да се отбележи, че законодателната реформа за конституирането на KRS в новия ѝ състав става успоредно с твърде спорното приемане на разпоредбите на членове 37 и 111 от Новия закон за Върховния съд, на които се позовава запитващата юрисдикция, и с които се намалява пенсионната възраст за съдиите в Sąd Najwyższy (Върховен съд) и се предвижда тази мярка да се прилага включително по отношение на вече действащите съдии в посочения съд, а на президента на Републиката се предоставя дискреционно правомощие да разрешава на съдиите от посочения съд да продължат да изпълняват длъжността си и след навършването на новоопределената пенсионна възраст.

134 Също така е безспорно, че конституирането на KRS в новия ѝ състав, се случва в контекст, при който в кратък срок се очаква освобождаването на много съдийски длъжности в Sąd Najwyższy (Върховен съд) в резултат по-конкретно на пенсионирането на съдии от този съд, достигнали новоопределената пенсионна възраст от 65 години.

135 В решение от 24 юни 2019 г., Комисия/Полша (Независимост на Върховния съд) (C-619/18, EU:C:2019:531), Съдът обаче констатира, че с приемането на мерките, посочени в точка 133 от настоящото решение, Република Полша засяга несменяемостта и независимостта на съдиите в Sąd Najwyższy (Върховен съд) и допуска неизпълнение на задълженията си по член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС.

136 Ако запитващата юрисдикция приеме, че KRS не представя достатъчно гаранции за независимост, наличието на възможност за съдебно обжалване, предоставена на неизбраните кандидати, дори и ограничено до посоченото в точка 128 от настоящото решение, може да се окаже необходимо, за да се защити процедурата по назначаване на съответните съдии от пряко и непряко влияние, и в крайна сметка да се избегне възникването на основателни съмнения у правните субекти в независимостта на назначените в резултат на тази процедура съдии.

137 С разпоредбите на Закона от 26 април 2019 г. обаче, от една страна, се прекратяват висящите производства по спорове като разглежданите в главното производство, при които по силата на действащото до момента законодателство кандидатите за съдийски длъжности в Sąd Najwyższy (Върховен съд) са подали жалби срещу решенията на KRS, с които не са предложени за назначаване, а за тези длъжности са предложени други кандидати, и от друга страна, е изключена всяка възможност за подобно съдебно обжалване в бъдеще.

138 Следва да се отбележи, че такива законодателни изменения, особено когато се разгледат съвместно с всички съпътстващи обстоятелства, посочени в точки 99—105 и 130—135 от настоящото решение, дават основание да се предположи, че в случая полската законодателна власт действа с конкретна цел за изключване на възможността за упражняване на съдебен контрол по отношение на назначенията, направени въз основа на посочените решения на KRS, както впрочем и по отношение на всички останали назначения в Sąd Najwyższy (Върховен съд) след конституирането на KRS в новия ѝ състав.

139 С оглед на припомненото в точка 96 от настоящото решение запитващата юрисдикция следва да извърши окончателна преценка въз основа на изводите, произтичащи от това решение, и на всички други надлежно установени релевантни обстоятелства, като вземе предвид, ако има такива, специфичните съображения и цели, евентуално изтъкнати пред нея с цел да се обосноват съответните мерки, дали фактът, че със Закона от 26 април 2019 г. се прекратяват производствата по жалби като разглежданите в главното производство и едновременно с това се премахва всяка възможност за завеждането на тавива жалби в бъдеще би могло да породи у правните субекти оправдани съмнения в неподатливостта на назначените въз основа на разглежданите в главното производство решения на KRS съдии на влиянието на външни фактори, и по-конкретно на пряко или непряко влияние от полската законодателна и изпълнителната власт, и да стане причина тези съдии да не създават впечатление за независимост или за безпристрастност и с това потенциално да се накърни доверието, което правосъдието трябва да вдъхва на правните субекти в едно демократично общество и в една правова държава.

– Относно принципа на предимство на правото на Съюза

140 Ако след проверката, която трябва да извърши с оглед на съображенията, посочени в точки 90—107 от настоящото решение, запитващата юрисдикция стигне до извода, че приемането на разглежданите в главното производство разпоредби на Закона от 26 април 2019 г. е извършено в нарушение на член 267 ДФЕС и на член 4, параграф 3 ДЕС, запитващата юрисдикция трябва да остави без приложение тези национални разпоредби.

141 Както е видно от постоянната практика на Съда, съответната национална юрисдикция следва да остави без приложение национална разпоредба, която препятства провеждането на производството по член 267 ДФЕС, без да е необходимо да иска или да изчаква премахването на националната разпоредба по законодателен или друг конституционен ред (вж. в този смисъл решения от 14 декември 1995 г., Peterbroeck, C-312/93, EU:C:1995:437, т. 13 и цитираната съдебна практика и от 5 октомври 2010 г., Елчинов, C-173/09, EU:C:2010:581, т. 31 и цитираната съдебна практика). Същото трябва да важи и за изменение в националното законодателство, чиято конкретна последица е възпрепятстването на Съда да се произнесе по преюдициалните запитвания, с които е сезиран, и изключването на всяка възможност в бъдеще за повторно отправяне на подобни запитвания от национална юрисдикция. Всъщност, както бе отбелязано в точка 95 от настоящото решение, подобна разпоредба нарушава член 267 ДФЕС по аналогичен начин.

142 Освен това, ако след проверката, която трябва да извърши с оглед на съображенията, посочени в точки 108—139 от настоящото решение, запитващата юрисдикция установи, че разглежданите в главното производство разпоредби на Закона от 26 април 2019 г. са в нарушение на член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, тя по същия начин трябва да остави без приложение тези национални разпоредби.

143 Всъщност член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС задължава всички държави членки да предвидят правните средства, необходими за осигуряването на ефективна правна защита по смисъла по-специално на член 47 от Хартата в областите, обхванати от правото на Съюза (решение A. K. и др., т. 168 и цитираната съдебна практика), така че последната разпоредба трябва надлежно да бъде взета предвид при тълкуването на член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС (определение от 6 октомври 2020 г., Prokuratura Rejonowa w Słubicach, C-623/18, непубликувано, EU:C:2020:800, т. 28).

144 Както обаче бе припомнено в точка 115 от настоящото решение, член 47, втора алинея от Хартата изрично посочва достъпа до „независим“ съд като едно от изискванията, свързани с основното право на ефективни правни средства за защита.

145 В тази връзка, като приема, че член 47 от Хартата е достатъчен сам по себе си и не се нуждае от уточняване в разпоредби на правото на Съюза или на националното право, за да породи право за частноправните субекти, което те да могат да изтъкват като такова (решения от 17 април 2018 г., Egenberger, C-414/16, EU:C:2018:257, т. 78 и от 29 юли 2019 г., Торубаров, C-556/17, EU:C:2019:626, т. 56), и по-специално че изискването на тази разпоредба, съгласно което органът, който разглежда жалба, основана на правото на Съюза, трябва отговаря на изискванията за независимост, произтичащи от тази разпоредба (вж. в този смисъл решение A. K. и др., т. 166), Съдът по-конкретно е признал, че това условие притежава яснота, точност и безусловност, които се изискват, за да може да се приеме, че има директен ефект.

146 От изложеното дотук следва, че член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС възлага на държавите членки задължение за постигането на ясен и точен резултат, което не е съпроводено с никакво условие по отношение на независимостта, с която трябва да се характеризират юрисдикциите, които трябва да тълкуват и прилагат правото на Съюза.

147 Накрая, в контекста на споровете в главното производство, що се отнася до последиците от обявяването на противоконституционността на член 44, параграф 1 а от Закона за KRS с решение от 25 март 2019 г. от Trybunał Konstytucyjny (Конституционен съд), следва, от една страна, да се припомни, че както бе посочено в точки 103 и 104 от настоящото решение, решението на Trybunał Konstytucyjny (Конституционен съд) не поставя под съмнение необходимостта, установена от тази юрисдикция в досегашната ѝ практика, от упражняването на съдебен контрол върху процедурата по назначаване на съдии в Sąd Najwyższy (Върховен съд), и по-специално върху решенията на KRS, взети в рамките на такава процедура.

148 От друга страна, важно е да се подчертае, че при всички положения действието на принципа на предимство на правото на Съюза обвързва всички органи на дадена държава членка, като по-специално националните разпоредби, в това число и конституционни, относно разпределението на правораздавателната компетентност не биха могли да са пречка за това. Всъщност съгласно трайно установената практика на Съда, не може да се приеме норми на националното право, макар и да са конституционни, да накърняват единството и ефикасността на правото на Съюза (решения от 15 януари 2013 г., Križan и др., C-416/10, EU:C:2013:8, т. 70 и цитираната съдебна практика и от 4 декември 2018 г., Minister for Justice and Equality и Commissioner of An Garda Síochána, C-378/17, EU:C:2018:979, т. 49 и цитираната съдебна практика).

149 При тези условия и по-специално предвид липсата на определен от националния законодател съдебен орган, различен от запитващата юрисдикция, който да отговаря на изискванията за безпристрастност, произтичащи от правото на Съюза, и който трябва да реши споровете в главното производство след като получи отговор на Съда по поставените от запитващата юрисдикция въпроси с първоначалното преюдициално запитване, единственият ефективен начин, по който тази юрисдикция в конкретния случай може да отстрани нарушенията на член 267 ДФЕС и на член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, допуснати в резултат на приемането на Закона 26 април 2019 г., е да продължи да упражнява компетентността, на основание на която е сезирала Съда с това запитване съгласно приложимите до този момент национални правила (вж. по аналогия решение A. K. и др., т. 166 и цитираната съдебна практика).

150 С оглед на гореизложеното на третия въпрос следва да се отговори по следния начин:

– При наличието на изменения в национална правна уредба, чрез които: на първо място, се отнема компетентността на една национална юрисдикция да се произнася като първа и последна инстанция по жалби на кандидати за назначаване на съдийски длъжности в определен съд, като Sąd Najwyższy (Върховен съд), срещу решения на орган, като KRS, да не предложи на президента на Републиката тяхното назначаване на тези съдийски длъжности, а това на други кандидати, на второ място, се прекратяват по силата на закона производствата по такива жалби, когато са образувани, но все още не са приключили, като се изключва възможността разглеждането им да продължи или да бъдат заведени отново, и на трето място, по този начин се отнема възможността на такава юрисдикция да получи отговор на преюдициалните въпроси, които е отправила до Съда:

  – член 267 ДФЕС и член 4, параграф 3 ДЕС трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат такива изменения, когато е видно, че конкретна последица от тези изменения е възпрепятстването на Съда да се произнесе по преюдициални запитвания, като отправените му от тази юрисдикция, и изключването на всяка възможност в бъдеще за повторно отправяне на подобни запитвания от национална юрисдикция, което запитващата юрисдикция следва да установи въз основа на всички релевантни обстоятелства,

– член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска такива изменения, когато е видно, че тези изменения биха могли да породят у правните субекти оправдани съмнения в неподатливостта на назначените от президента на Републиката съдии въз основа на посочените решения на KRS на влиянието на външни фактори, и по-конкретно на пряко или непряко влияние от законодателната и изпълнителната власт, както и в неутралността им по отношение на противопоставящите се интереси, и в този смисъл биха могли да станат причина тези съдии да не създават впечатление за независимост или за безпристрастност и с това потенциално да се накърни доверието, което правосъдието трябва да вдъхва на правните субекти в едно демократично общество и в една правова държава, което запитващата юрисдикция следва да установи въз основа на всички релевантни обстоятелства.

– В случай на установено нарушение на посочените членове принципът на предимство на правото на Съюза трябва да се тълкува в смисъл, че задължава запитващата юрисдикция да остави без приложение разглежданите изменения, независимо дали те са законодателни или конституционни, и съответно да продължи да упражнява компетентността си за разглеждане на производства по споровете, с които е била сезирана преди въвеждането на тези изменения.

По първия въпрос

151 С оглед по-конкретно на направените в точки 85—89 от настоящото решение уточнения следва да се приеме, че с първия въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национални процесуални разпоредби, съгласно които:

– от една страна, независимо от подаването на жалба от кандидат за съдийска длъжност в определена юрисдикция като Sąd Najwyższy (Върховен съд) срещу решението на орган като KRS да не предложи на президента на Републиката неговото назначаване, а това на други кандидати, това решение влиза в сила в частта, с която са предложени другите кандидати, така че жалбата не е пречка за назначаването на последните от президента на Републиката, а евентуалната отмяна на посоченото решение, в частта, с която жалбоподателят не е предложен за назначаване, не води до нова преценка на неговото положение с оглед на евентуалното му назначаване на съответната длъжност, и

– от друга страна, не се допуска такова обжалване на основание неправилна оценка дали кандидатът отговаря на критериите, вземани предвид при преценката дали да бъде предложен за назначаване.

По евентуалната липса на основание за произнасяне

152 В хода на първоначалната писмена фаза на производството KRS, главният прокурор и полското правителство поддържат по съображения, които по същество са идентични с посочените в точки 72 и 73 от настоящото решение, че поради приемането на Закона от 26 април 2019 г. и премахването на националните разпоредби, на които до този момент се основава компетентността на запитващата юрисдикция за разглеждане на споровете в главното производство, както и поради прекратяването с този закон на производствата по тези спорове, предметът на първия въпрос вече бил отпаднал и съответно нямало основание Съдът да се произнася по този въпрос.

153 Предвид обстоятелството обаче, че с оглед на дадения от Съда отговор на третия въпрос запитващата юрисдикция би могла да остави без приложение съответните разпоредби от посочения закон поради евентуалното им противоречие с правото на Съюза, възраженията на тези заинтересовани субекти трябва да бъдат отхвърлени.

По допустимостта

154 Според главния прокурор и полското правителство първият въпрос е недопустим, тъй като Съюзът не разполага с компетентност по отношение на организацията на правораздаването, което означава, че разглежданите национални правила не попадат в приложното поле на правото на Съюза.

155 Подобни възражения обаче следва да бъдат отхвърлени по същите съображения, изложени в точки 68 и 69 от настоящото решение.

По същество

156 За да се определи дали национални разпоредби като съдържащите се в член 44, параграфи 1a—4 от Закона за KRS нарушават член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, най-напред следва да се припомни, като същевременно се повторят всички съображения, изложени в точки 108—136 от настоящото решение, че както вече бе посочено в точка 129 от това решение, евентуалната липса на възможност за съдебно обжалване в контекста на процедура по назначаване на съдии в национален върховен съд може при определени случаи да не е проблематично от гледна точка на изискванията, произтичащи от правото на Съюза, и в частност от член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС. За сметка на това положението може да е различно при наличието на разпоредби, с които се отнема ефективността на съществувалата до момента съдебна защита, особено когато въвеждането на тези разпоредби, преценено с оглед на всички релевантни обстоятелства, характеризиращи подобна процедура в даден национален правно-фактически контекст, може да породи у правните субекти съмнения от системно естество в независимостта и безпристрастността на назначените в резултат на тази процедура съдии.

157 В това отношение обаче, като се вземат предвид принципите, припомнени в точка 96 от настоящото решение, следва да се приеме за установено, че както посочва запитващата юрисдикция, жалба като подадената пред нея на основание на посочения член 44, параграфи 1a—4, е лишена от всякаква реална ефективност и само създава впечатление, че е средство за съдебна защита.

158 По изложените от тази юрисдикция причини, посочени в точки 35 и 37 от настоящото решение, това е така по-специално поради разпоредбите на член 44, параграфи 1b и 4 от Закона за KRS, от които по същество следва, че независимо от подаването на такава жалба от кандидат, който не е предложен за назначаване от KRS, решенията на последния винаги влизат в сила в частта, в която се предлагат кандидати за назначаване, и съответно, както е в настоящия случай, тези кандидати могат да бъдат назначени от президента на Републиката на съответните длъжности, без да се изчаква резултата от обжалването. При тези обстоятелства всъщност е очевидно, че евентуалната отмяна на решението в частта да не се предложи за назначаване жалбоподател, постановена в хода на заведеното от него производство по обжалване, ще остане без реални последици върху положението на този жалбоподател по отношение на длъжността, към която се стреми, и която вече е била заета въз основа на това решение.

159 На второ място, важно е също така да се отчете обстоятелството, че в конкретния случай с разглежданите в главното производство национални разпоредби са внесени съществени промени в действащото до този момент национално право.

160 Всъщност, първо, както отбелязва запитващата юрисдикция, е видно, че преди включването на параграфи 1 b и 4 в член 44 от Закона за KRS, подаването на жалби срещу решения на този орган, с които се предлагат кандидати за съдийски длъжности в Sąd Najwyższy (Върховен съд) е регламентирано с общите разпоредби на член 43 от този закон, които не предвиждат ограниченията, които понастоящем се съдържат в посочените параграфи 1 b и 4, което означава, че по отношение на такива решения последно приетите разпоредби имат за резултат премахването на ефективността на действащия до момента по силата на националното законодателство съдебен контрол.

161 Второ, както отново отбелязва запитващата юрисдикция, въведеното в член 44, параграф 1 a от Закона за KRS изменение относно вида на контрола, осъществяван от Naczelny Sąd Administracyjny (Върховен административен съд), в случаите, когато е сезиран на основание на тази разпоредба, води до намаляване на обхвата на съдебния контрол в сравнение с преди.

162 Трето, важно е да се отбележи, подобно на запитващата юрисдикция, че така въведените в член 44, параграфи 1 a—4 от Закона за KRS ограничения се отнасят единствено до жалбите, подадени срещу решения на KRS, с които се предлагат кандидати за съдийски длъжности в Sąd Najwyższy (Върховен съд), докато решенията на KRS, с които се предлагат кандидати за съдийски длъжности в други национални съдилища, от своя страна, продължават да бъдат подложени на съдебен контрол по общия ред, посочен в точка 160 от настоящото решение.

163 На трето място, съпътстващите обстоятелства, свързани с всички останали реформи, които в последно време са направени в Sąd Najwyższy (Върховен съд) и KRS и за които вече стана въпрос в точки 130—135 от настоящото решение, също трябва да бъдат взети предвид в конкретния случай.

164 В това отношение следва също да се отбележи, че разпоредбите на член 44, параграфи 1 b и 4 от Закона за KRS, които както вече бе посочено, лишават от ефективност жалби по съдебен ред, като разглежданите в главното производство, са въведени със Закона от 20 юли 2018 г. за изменение на Закона за устройството на общите съдилища и някои други закони и влизат в сила на 27 юли 2018 г., т.е. съвсем малко преди KRS в новия си състав да трябва да се произнася по заявления за кандидатстване за назначаване на множество съдийски длъжности в Sąd Najwyższy (Върховен съд), които са обявени като свободни или са новоразкрити в резултат на влизането в сила на новия закон за Върховния съд, и по-конкретно по заявленията на жалбоподателите в главното производство.

165 С оглед на припомненото в точка 96 от настоящото решение, запитващата юрисдикция следва да прецени въз основа на изводите, произтичащи от това решение, и на всички други надлежно установени релевантни обстоятелства, като вземе предвид, ако има такива, специфичните съображения и цели, евентуално изтъкнати пред нея с цел да се обосноват съответните мерки, дали национални разпоредби като съдържащите се в член 44, параграфи 1a—4 от Закона за KRS, особено когато са свързани с обстоятелствата, посочени в точки 130—135 и 157—164 от това решение биха могли да породят у правните субекти оправдани съмнения в неподатливостта на назначените въз основа на решенията на KRS съдии на влиянието на външни фактори, и по-конкретно на пряко или непряко влияние от полската законодателна и изпълнителна власт, и да станат причина тези съдии да не създават впечатление за независимост или за безпристрастност и с това потенциално да се накърни доверието, което правосъдието трябва да вдъхва на правните субекти в едно демократично общество и в една правова държава.

166 Освен това, ако запитващата юрисдикция стигне до заключението, че така осъщественото с посочените национални разпоредби отпадане на ефективността на средствата за правна защита срещу решенията на KRS, с които се предлага назначаване на съдии в Sąd Najwyższy (Върховен съд), нарушава член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, тя трябва, по съображения, като

изложените в точки 142—149 от настоящото решение, да остави без приложение същите тези разпоредби и да приложи действалите преди това национални разпоредби, като същевременно сама упражни предвидения с последните разпоредби съдебен контрол.

167 С оглед на гореизложеното на първия въпрос следва да се отговори по следния начин:

– Член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска разпоредби, които въвеждат изменения в действащото национално право и съгласно които:

  – от една страна, независимо от подаването на жалба от кандидат за съдийска длъжност в определена юрисдикция като Sąd Najwyższy (Върховен съд) срещу решението на орган като KRS да не предложи на президента на Републиката неговото назначаване, а това на други кандидати, това решение влиза в сила в частта, с която са предложени другите кандидати, така че жалбата не е пречка за назначаването на последните от президента на Републиката, а евентуалната отмяна на посоченото решение, в частта, с която жалбоподателят не е предложен за назначаване, не води до нова преценка на неговото положение с оглед на евентуалното му назначаване на съответната длъжност, и

  – от друга страна, не се допуска такова обжалване на основание неправилна оценка дали кандидатът отговаря на критериите, вземани предвид при преценката дали да бъде предложен за назначаване,

  когато е видно, че тези разпоредби биха могли да породят у правните субекти оправдани съмнения в неподатливостта на назначените от президента на Републиката съдии въз основа на решенията на KRS на влиянието на външни фактори, и по-конкретно на пряко или непряко влияние от законодателната и изпълнителната власт, както и в неутралността им по отношение на противопоставящите се интереси, и в този смисъл биха могли да станат причина тези съдии да не създават впечатление за независимост или за безпристрастност и с това потенциално да се накърни доверието, което правосъдието трябва да вдъхва на правните субекти в едно демократично общество и в една правова държава, което запитващата юрисдикция следва да установи въз основа на всички релевантни обстоятелства.

– В случай на установено нарушение на член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС принципът на предимство на правото на Съюза трябва да се тълкува в смисъл, че задължава запитващата юрисдикция да остави без приложение посочените разпоредби и да приложи действалите преди това национални разпоредби, като същевременно сама упражни предвидения с последните разпоредби съдебен контрол.

По втория въпрос

168 Предвид гореизложените съображения на втория въпрос не следва да се отговаря.

По съдебните разноски

169 С оглед на обстоятелството, че за страните в главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

1) **При наличието на изменения в национална правна уредба, чрез които: на първо място, се отнема компетентността на една национална юрисдикция да се произнася като първа и последна инстанция по жалби на кандидати за назначаване на съдийски длъжности в определен съд, като Sąd Najwyższy (Върховен съд, Полша), срещу решения на орган, като Krajowa Rada Sądownictwa (Национален съдебен съвет, Полша), да не предложи на президента на Република Полша тяхното назначаване на тези съдийски длъжности, а това на други кандидати, на второ място, се прекратяват по силата на закона производствата по такива жалби, когато са образувани, но все още не са приключили, като се изключва възможността разглеждането им да продължи или да бъдат заведени отново, и на трето място, по този начин се отнема възможността на такава юрисдикция да получи отговор на преюдициалните въпроси, които е отправила до Съда:**

   – **член 267 ДФЕС и член 4, параграф 3 ДЕС трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат такива изменения, когато е видно, че конкретната последица от тези изменения е възпрепятстването на Съда да се произнесе по преюдициални запитвания, като отправените му от тази юрисдикция, и изключването на всяка възможност в бъдеще за повторно отправяне на подобни запитвания от национална юрисдикция, което запитващата юрисдикция следва да установи въз основа на всички релевантни обстоятелства,**

   – **член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска такива изменения, когато е видно, че тези изменения биха могли да породят у правните субекти оправдани съмнения в неподатливостта на назначените от президента на Република Полша съдии въз основа на посочените решения на Rada Sądownictwa (Национален съдебен съвет) на влиянието на външни фактори, и по-конкретно на пряко или непряко влияние от законодателната и изпълнителната власт, както и в неутралността им по отношение на противопоставящите се интереси, и в този смисъл биха могли да станат причина тези съдии да не създават впечатление за независимост или за безпристрастност и с това потенциално да се накърни доверието, което правосъдието трябва да вдъхва на правните субекти в едно демократично общество и в една правова държава, което запитващата юрисдикция следва да установи въз основа на всички релевантни обстоятелства.**

   В случай на установено нарушение на посочените членове принципът на предимство на правото на Съюза трябва да се тълкува в смисъл, че задължава запитващата юрисдикция да остави без приложение разглежданите изменения, независимо дали те са законодателни или конституционни, и съответно да продължи да упражнява компетентността си за разглеждане на производства по споровете, с които е била сезирана преди въвеждането на тези изменения.

2) **Член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска разпоредби, които въвеждат изменения в действащото национално право и съгласно които:**

   – **от една страна, независимо от подаването на жалба от кандидат за съдийска длъжност в определена юрисдикция като Sąd Najwyższy (Върховен съд, Полша) срещу решението на орган като Krajowa Rada Sądownictwa (Национален съдебен съвет, Полша) да не предложи на президента на Република Полша неговото назначаване, а това на други кандидати, това решение влиза в сила в частта, с която са предложени другите кандидати, така че жалбата не е пречка за назначаването на последните от президента на Република Полша, а евентуалната отмяна на**

посоченото решение, в частта, с която жалбоподателят не е предложен за назначаване, не води до нова преценка на неговото положение с оглед на евентуалното му назначаване на съответната длъжност, и

– **от друга страна, не се допуска такова обжалване на основание неправилна оценка дали кандидатът отговаря на критериите, вземани предвид при преценката дали да бъде предложен за назначаване,**

когато е видно, че тези разпоредби биха могли да породят у правните субекти оправдани съмнения в неподатливостта на назначените от президента на Република Полша съдии въз основа на решенията на Krajowa Rada Sądownictwa (Национален съдебен съвет) на влиянието на външни фактори, и по-конкретно на пряко или непряко влияние от законодателната и изпълнителната власт, както и в неутралността им по отношение на противопоставящите се интереси, и в този смисъл биха могли да станат причина тези съдии да не създават впечатление за независимост или за безпристрастност и с това потенциално да се накърни доверието, което правосъдието трябва да вдъхва на правните субекти в едно демократично общество и в една правова държава, което запитващата юрисдикция следва да установи въз основа на всички релевантни обстоятелства.

В случай на установено нарушение на член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС принципът на предимство на правото на Съюза трябва да се тълкува в смисъл, че задължава запитващата юрисдикция да остави без приложение посочените разпоредби и да приложи действалите преди това национални разпоредби, като същевременно сама упражни предвиденията с последните разпоредби съдебен контрол.

Подписи